

Pohled vysokoškoláků na sociální sítě a rizika jejich využívání

Lukáš Dřimal

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lukáš Dřimal**
Osobní číslo: **H19366**
Studijní program: **B0111A190011 Sociální pedagogika**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Pohled vysokoškoláků na sociální sítě a rizika jejich využívání**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti vývojového období mladé dospělosti, sociálního kapitálu a využívání sociálních sítí.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

BURDOVÁ, Eva a Jan Traxler, 2014. Bezpečně na internetu. Praha: Středočeský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje. ISBN 978-80-904864-9-2.

CARR-GREGG, Michael, 2011. Psychické problémy v dospívání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0062-8.

FURHT, Borko, 2010. Handbook of Social Network Technologie and Applications. New York: Springer Science & Business Media. ISBN 978-1-4419-7142-5.

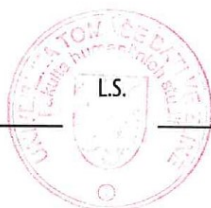
KOŽÍŠEK, Martin a Václav Písecký, 2016. Bezpečně n@ internetu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5595-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Šalenová**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **19. ledna 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 19. ledna 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- беру на ве́доміи, же бакала́рская пра́це буде уло́жена в электрониче́ске подобе́ в университетни́м информа́ци́нм систе́му досту́пна́ к на́hlednutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo - bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně^{24.3.2022}.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před

konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, o pisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije -li nikoli za účelem příného nebo nepříného hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídá k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá sociálními sítěmi, zjištěním, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s využíváním sociálních sítí. Vychází převážně z běžně dostupných materiálů. V teoretické části se práce věnuje historií vzniku, současným sociálním sítím a problémům spojenými se sociálními sítěmi a její prevencí. V praktické části je popsán výzkum, jež byl vykonáván anonymně, kvantitativně, pomocí dotazníkového šetření. Jeho hlavním cílem bylo zjistit, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí.

Klíčová slova: Internet, sociální síť, kvantitativní šetření, prevence, kyberkriminalita

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with social networks, finding out whether the university students are aware of the risks associated with the use of social networks. It is predominantly based on common available materials. The theoretical part deals with the history and current social networks and also problems associated with social networks and its prevention. The practical part describes the research which was conducted anonymously, quantitatively, using a questionnaire survey. Its main goal was to find out whether the university students are aware of the risks associated with the use of social networks.

Keywords: Internet, Social Network, quantitative survey, prevention, cybercrime

Tímto bych chtěl poděkovat paní Mgr. Evě Šalenové, která se mnou ochotně spolupracovala a vedla mě k úspěšnému zpracování bakalářské práce.

Velké děkuji, patří také mojí rodině, která mě podporovala a dodávala energii v těžších dnech.

Poděkování, patří také všem respondentům, kteří byli ochotni zúčastnit se výzkumu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 SOCIÁLNÍ SÍŤ	11
1.1 HISTORIE	12
1.2 SOCIÁLNÍ SÍŤ VE SVĚTĚ.....	13
1.2.1 Sociální síť v České republice	18
2 RIZIKA VYUŽÍVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	20
2.1 PREVENCE	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
3 VÝZKUM	28
3.1 VÝZKUMNÉ TÉMA, VÝZKUMNÝ PROBLÉM	28
3.1.1 Výzkumné otázky a výzkumný soubor	28
3.2 METODA SBĚRU DAT A ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ	30
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	32
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	51
SEZNAM OBRÁZKŮ	52
SEZNAM TABULEK	53
SEZNAM PŘÍLOH	54

ÚVOD

Téma Pohled vysokoškoláků na sociální sítě a rizika jejich využívání.

Volba tohoto tématu byla pro mě v době výběru jednoznačná. Mezi hlavní aspekt patřila osobní zkušenost, jenž mě spojovala s tímto tématem. Mimo osobní důvod, hrálo velkou roli také aktuálnost tématu, která pandemií Covid-19 ještě narostla. Žijeme v době elektrifikace, v době průmyslu 4.0, takže ve všech sférách společnosti dochází k plošné elektronizaci. Největší změnou pro společnost bylo díky pandemii převedení vzdělávání do online podoby. Pro mnohé to byla nová zkušenost, která ovšem potřebovala internetové připojení, a to zejména kvůli připojení se k aplikacím, díky kterým mohla výuka dále pokračovat. Důvodem pro zkoumání vysokoškoláků byl mimo jiné ten, že výuka ve vzdělávacích systémech byla výhradně online, přičemž takže každý student je uživatelem nějaké sociální sítě. Taktéž v mém výběru respondentů hrálo roli menší množství výzkumů na danou problematiku, a to z hlavního důvodu, kterým je zaměření se na děti. Mnohdy se stane, že se nedostaví potvrzení obecně známého úsudku, jež se stahuje na určitou společenskou skupinu.

Mezi první internetové zmínky se stanovuje rok 1995, přičemž první sociální sítě vznikla téhož roku. Historie je jednou z kapitol v teoretické části mé práce. V první části práce nastíním sociální sítě, co to je, jak to funguje, plynule přejdu k debatě o historii. Následující kapitoly sociální sítě ve světě a v České republice slouží k pochopení, jak určité sítě fungují a co nás do jisté míry na tolik zaujme, že se stáváme uživateli sociálních sítí. V závěru teoretické části se zaměříme na rizika, jež souvisejí právě s využíváním sociálních sítí, přičemž konec kapitoly nám uzavře prevence, nějaké doporučení, či nastínění toho jak se lze vyvarovat některých nežádoucích vlivů nebo je aspoň omezit. Konec kapitoly je obohacený o vlastní zkušenost, která je přímo spjatá s daným tématem a poslední kapitolou.

V druhé části práce, praktické části, nastiňujeme kvantitativní pojetí výzkumu. Nástrojem pro sběr dat se v naší práci stal dotazník. Dotazník slouží jako nástroj, pomocí kterého jsme zjišťovali, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí. Naším cílem praktické části je podat co nejsrozumitelnější vyhodnocení dat, jež byly shromážděny z dotazníkového šetření. Metodologická část vychází z poznatků Chrásky. Získané data budou prezentovány jak písemnou formou, tak grafickým znázorněním a to zejména u použitých výroků, které jsou součástí dotazníkového šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Sociální sítě slouží k virtuálnímu spojení mezi lidmi, skupinami, institucemi a vlastně čímkoli co nás napadne. Jedná se o virtuální prostor, ve kterém lze sdílet své pocity, nálady, emoce, ale také fotografie, videa a to na bázi soukromé mezi uzavřenými skupinami, či jednotlivci, anebo veřejné, které mohou vidět všichni registrovaní uživatelé. V posledních letech je „populární“ využívání sociálních sítí k obchodu a to jak pro společnosti, instituce, ale také jednotlivce. S obchodováním je spojená propagace všeho druhu, od vlastních názorů, politických názorů až po propagaci sortimentů, zboží. Stručně řečeno se jedná o propojování lidí, kteří se navzájem ovlivňují. Sociálních sítí jako takových máme v dnešní době opravdu spoustu. Sociální sítě jsou často zaměňované s pojmem komunita, avšak to jsou odlišné termíny, pojmenování. První pojem vypovídá o náhodné, zcela volné interakci, jež vzniká na základě času a prostoru. Naopak komunita je cílevědomé sdílení obsahu s podobně smýšlející skupinou lidí, která má také podobné zájmy. Jako základní vymezení sociálních sítí lze brát osobní a profesní. Osobní slouží ke sdílení, jak již název napovídá k osobním věcem, přičemž profesní slouží k získání určitých, konkrétních informací.

Osobní komunikační server slouží prakticky k jakémukoliv sdílení informací, a není nijak zaměřen na obsah, avšak rozděluje se podle oblastí sdílení, fotky, hudba, videa, chatování (psaní). Profesní se také rozděluje a nejsou všechny stejné. Například LinkedIn, který je využíván ke sběru pracovních informací, Visible.me zase ke sběru kontaktů. Mezi hlavní a nejznámější sociální sítě patří Facebook, Instagram, YouTube. (Aktuálně, 2021).

Sociální sítě mají určité znaky, které jsou společné jak pro profesní, tak pro osobní sociální sítě. Mezi první lze brát funkci vytváření komunit, kterou bereme za funkci klíčovou. Komunity se v kybernetickém prostoru utvářejí propojováním jedinců, kteří mají podobné názory, zájmy, záliby. Takhle vznikají komunity, ve kterých dochází také ke vztahům mezi uživateli. Pro upřesnění se jedná o spojitosti například v oblasti sportu, kultury, sociálních vrstev, ale také místo bydliště, nebo třeba sledování podobného seriálu a samozřejmě mnohé další. Zde v utvořených komunitách mezi sebou uživatelé sdílejí své názory, postoje, ale také emoce, nebo zážitky. Uživatelé mohou tyto stavy nahrávat ve více podobách, ovšem mezi nejčastější podoby bereme sdílení pomocí psaného textu, fotografií, nebo také videí. Tohle sdílení vyvolává v komunitě diskuze, které lze brát za hlavní a stěžejní funkci komunit na sociálních sítích. (NebojteseInternetu, 2016).

Jak mohu fungovat na sociálních sítích? Pro fungování na sociálních sítích je potřeba aby každý uživatel měl založený účet, pomocí kterého se bude moci přihlásit na určenou sociální síť a to prakticky odkudkoli, ovšem bude k tomu potřebovat internetové připojení. K vytvoření registrace se nejčastěji využívá emailové adresy, nebo telefonní číslo uživatele. Některé sociální sítě mají podmínku, omezení vztahující se na věk uživatele. V praxi to funguje nejčastěji na věkovou hranici 15 let nebo 18 roků. Jedná se z pravidla o omezený přístup, ale také registraci uživatele samotného. Po sléze se uživateli vytvoří tzv. virtuální vizitka uživatele s osobními údaji. Funkce virtuální vizitky je naprosto totožná s funkcí vizitky jako takové. Samozřejmě s jedním rozdílem a tím je množství informací, které se na vizitkách uchovává. Do informací jež nese virtuální vizitka, můžeme zasadit tyto: jméno, místo bydliště, fotografie, stručný životopis, informace o dosaženém vzdělání, o rodinném stavu, možnostech kontaktování, vlastních zálibách atd. Ovšem už zde si uživatel musí uvědomit, že umístění informací na virtuální vizitku už jsou do jisté míry veřejné a charakterizují uživatele. Míra zveřejnění záleží na osobním nastavení a to v tom, zda a jaké informace chce s kterým uživatelem sdílet. Každopádně při dodání jakýchkoliv informací musí uživatel počítat s tím, že už jsou svým způsobem „veřejné“. (NebojteseInternetu, 2016).

Jak funguje interakce na sociálních sítích? Uživatel má prostor na projevení se nejen na svém profilu, ale také pomocí svých příspěvků (nálad, názorů, videí, fotografií), které jsou z pravidla přístupné pro další uživatele téže sociální sítě. Interakce mezi uživateli nastává při reakcích na příspěvky druhých uživatelů. Reakce se mohou lišit dle druhu sociální sítě, ovšem lze nalézt podobnosti. Mezi podobnosti lze brát tyto znaky:

1. Označení, zvýraznění k lepší viditelnosti příspěvku.(Facebook-lajkování, Instagram- dát někomu srdíčko)
2. Odpověď pod příspěvkem. (komentář slovní, vlastní myšlenky, ale také fotografie, videa a samozřejmě diskuze), (NebojteseInternetu, 2016).
3. Osobní sdílení. (sdílení na osobním profilu, ke kterému mají přístup „přátelé“, Podpora, sounáležitost, souhlas s myšlenkou)

1.1 Historie

První počátky sociálních sítí jsou datovány do 90 let 20. století, přesněji k datu 1994 a 1995 s nástupem s nástupem webů Geocities (1994), Theglobe.com (1995) či Tripod.com (1995).

Druhá a vyspělejší generace webových serverů přišla na konci 90. let, kdy se objevily SixDegrees.com (1997) následované Makeoutclub v roce 2000 a službou Friendster v roce 2002. (Aktuálně, 2021).

Za první zmínky sociálních sítí se dají považovat první diskuzní fóra, které sloužily jako debata setkání a byly zaměřené na určité okruhy témat (Novotný, 2011-2018). Za úplně první sociální síť lze brát Classmates, která vznikla již roku 1995 a sloužila k vyhledávání spolužáků a k následné komunikaci a udržení kontaktu s nimi. Doteď se síť využívá na území USA a Kanady. (Opálka, 2010, s. 10-14). Po roce 2000 vznikají nám už bližší sociální sítě jako je například YouTube, Facebook, ale také MySpace, o kterých ve svém díle hovoří autor (Opálka, 2010, s. 10-14) a (Warchar,2015).

Za vlajkovou loď sociálních sítí se považuje již zmíněný SixDegrees , který začal fungovat roku 1997. Zde šlo o vytvoření profilu, který sloužil k připojení přátel a posléze ke sledování nejen svých přátel, ale také přátel svých přátel. Ovšem v roce 2000 došlo ke zrušení této sítě, ale doména jako taková stále existuje, ovšem registrace je možná pouze na základě pozvánky. Dle autora byl projekt až moc nadčasový a brán za neúspěšný a to také kvůli tomu, že v 90. letech byla možnost internetu opravdu nízká. Mezi nejslavnější a nejvyužívanější sociální sítě soudobé patří: Facebook, Instagram, Youtube, Tick-Tock, Google+, Twitter, MySpace, Spolužáci atd. (Burian, 2014, s. 84).

1.2 Sociální sítě ve světě

Jak je nám všem známo, tak je málo moderních nových věcí, které vznikly v České republice. Mezi tažné koně v odvětví kybernetiky patří Americké státy, Čína. A nebylo tomu jinak ani v historii, kdy první sociální sítě pocházejí právě odsud, a není tomu jinak ani ve 21. století přesněji v roce 2022. Hlavně co se týká nových virálních sociálních sítí, tak se bavíme hlavně o Americe a Číně. Druhá zmiňovaná má novou sociální síť, kterou naprosto oslnila a stala se součástí drtivé většiny uživatelů sociálních sítí ve věku od 13 do 25 a to po celém světě. Aplikace nese název Tick-Tock. Pojdme se podívat na největší a nejznámější sociální sítě, jež vznikly mimo Českou republiku, a něco si o nich říci.

Facebook - vznikl v roce 2004 za účelem prospěchu pro studenty na Harvardské univerzitě. Je k dispozici ve více jak 80 jazykových mutacích. V dnešní době slouží jako platforma pro vytvoření osobních, firemních a skupinových profilů a k propojení, či nalezení přátel.

Mimo tyto hlavní účely je Facebook také herní server, pro internetová fóra, ale také pro ukládání a sdílení různých médií. Tuto platformu lze brát svým způsobem za dokonalou sociální síť, která nabízí uživateli jakoukoli možnost sdílení a interakcí. (Burián, 2014, s. 84). V této době již Facebook propojuje více jak 2 miliardy lidí a společnost jako taková zaměstnává přes 56 tisíc lidí. (Aktuálně, 2021). Nově je společnost přejmenovaná na Meta, která se skládá z více sociálních sítí. Patří sem samozřejmě Facebook, Instagram a WhatsApp. Dostupné v aplikaci (iOS, Android) nebo na jejich internetové stránce.

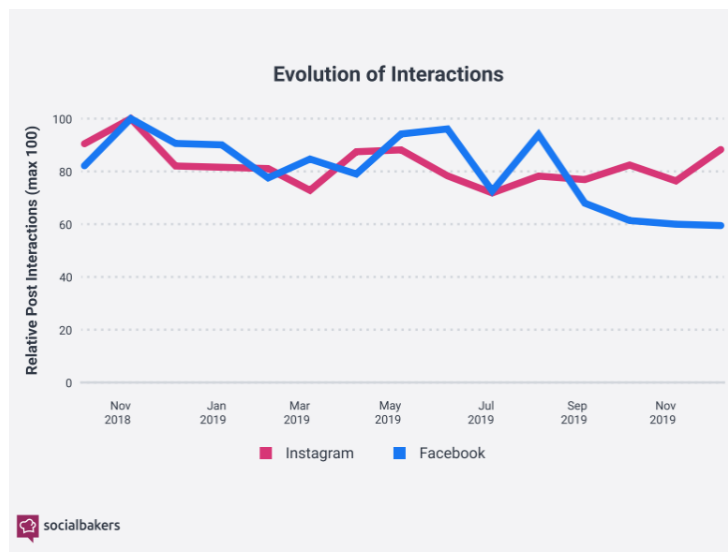
Obrázek 1

Zdroj: Tradingview.com

Instagram – s prvotním názvem Burbn byl koncept téhle aplikace zcela jiný a měla mít daleko více funkcí než má teď, ovšem se zaměřením na prodávání whisky a burbonů. Nyní je to nejvíce používaná aplikace na sdílení výhradně fotek a videí, přičemž je možné také psát s ostatními uživateli a to prostřednictvím directu, který slouží jako chat mezi jednotlivci, ale také skupinami, či mezi více účastníky. Pro lepší orientaci, zobrazování témat slouží tzv. Hashtagy se symbolem #, které uživateli ukáží podobnou tematiku příspěvků. Hashtagy fungují na bázi klíčových slov (#hory). Aplikace byla poprvé k dostání roku 2010 prostřednictvím Google play, ovšem tehdy pouze jako nástroj pro sdílení fotek. Mimo hlavní funkce je zde sdílení tzv. příběhů (fotky, videa), které ovšem mohou vidět pouze přátelé a po dobu 24hodin. Při registraci se dá vybrat mezi osobním účtem a účtem firemním, rozdíl je v soukromí, firemní účty jsou veřejné a otevřené pro všechny uživatele. V nynější době má Instagram přes 2.9 milionu tuzemských uživatelů a 1,3 miliardy celosvětově, patří k nejpoužívanějším a nejpopulárnějším aplikacím pro uživatele mezi roky 15 až 29. (České noviny, 2021). Sociální síť je dostupná jako aplikace (iOS, Android), ale také funguje na webu.

Obrázek 2

Zdroj: Socialbakers.com

WhatsApp - vznik v roce 2009, název přejat z anglického „What’s up?, což znamená „Co je nového?“ nebo „Jak se vede?“. Aplikace slouží ke psaní zpráv (včetně fotek a videí), ale také ke komunikaci telefonicky nebo také s možností kamery, čili vizuální hovor. Uživatelé se propojují pomocí telefonních čísel, jedná se o nezaplatěnou aplikaci, ovšem je nutné mít internetové připojení. K letošnímu roku má platforma přes 2 miliardy uživatelů z více než 180 zemí. (WhatsApp, 2022). Platforma se využívá pomocí stejnojmenné aplikace, kterou si lze stáhnout jak pro iOS, tak pro Android.

Google+ - vznik v roce 2011, ovšem oznámení ukončení bylo již roku 2018, a v roce 2019 se tak stalo. Google+ vznikl, aby konkuroval platformě facebook. (Slížek, 2018). Byl poskytován jak ve formě firemní tak osobní, na podobné bázi jako již zmiňovaná konkurenční platforma, ovšem rozdíl byl v nastavení kruhů, měly být pouze pro lidi, které by obsah zajímal. (Burian, 2014, s. 84). Jelikož dle společnosti Google se to potýkalo s velkým neúspěchem, který je dokázán tím, že 90% uživatelů pobýlo na síti pouze 5 sekund. Platforma sloužila pro uživatele pouze jako uložení. Mimo neúspěch co se týká uživatelského využití se také Google+ potýkal s problémy se soukromím klientů, které se projevovaly veřejným přístupem k virtuální vizitce platformy. (Slížek, 2018).

Twitter - vznikl v roce 2006, koncept udělali 3 Američané v čele s Jack Dorsey. Byl stvořen, aby konkuroval společnosti Facebook, ovšem s trochu jinou koncepcí. Slouží ke sdílení obsahu formou tweetů, které byly omezeny na 146 znaků, z důvodu možnosti zobrazení v mobilním telefonu formou SMS zprávy. Tweety se zobrazují okruhu osob, se kterými se uživatel sleduje. Následně vzniká interakce mezi sledujícími osobami a to formou komentářů pod tweety. Pro pohyb se také využívá tzv. Hashtagů se symbolem #, které slouží

jako vodítka, a spojování tweetů s podobným obsahem. Platforma je neplacená, ovšem i přesto, že je ve více jak 80 jazycích, tak čeština dlouho dobu chyběla, což byl důvod menšího počtu tuzemských uživatelů. (Aktuálně, 2011). Platformu lze využívat formou aplikace (iOS, Android) nebo pomocí webové stránky.

Myspace - vznikl roku 2003 v Americe, aktuálně je ve stínu své historické slávy, kdy se mohla pyšnit největší sociální sítí vůbec. K roku 2008 se na platformu přihlašovalo denně kolem 76 milionu uživatelů. Myspace sloužil jako úložiště k nahrávání jak obrázků, videí tak také hudby, které na platformě dále mohli sdílet s ostatními uživateli. Na platformě vznikli i nynější slavní muzikanti a kapely jako Panic at the Disco!, nebo Dj Calvin Harris. Společnost se bohužel potýkala s jedním velkým problémem, který nastal při změně zálohování dat. Šlo o výpadek, zmizení nahraných souborů od roku 2005 do roku 2015 (ne všechny data zmizely, ovšem množství dat bylo velké). Důsledkem výpadků a nástupu nových sociálních sítí, jako jsou výše zmíněné, došlo ve společnosti k velkým ztrátám a to jak finančních, personálních, ale také samozřejmě ztrátách v uživatelském prostředí. Platforma nezaznamenává nové uživatele, ale právě o ně den po dni přichází. I přesto se v roce 2018 denně nahrálo přes 13 000 médií. (Idnes, 2019).

LinkedIn - 2003 rok vzniku. Jedná se o celosvětovou profesní platformu, která slouží k odborným debatám, ke sdílení odborné dovednosti a pracovní zkušenosti s cílem najít zaměstnance nebo zaměstnavatele, ale také k navázání spoluprací, nebo jen debatovat ve skupinách se stejným zaměřením. Tudíž je její hlavní význam v navázání kontaktů a to jak jednorázových tak dlouhodobých. Záměrem jako takovým je pomoci odborníkům k lepší produktivitě a k dosažení úspěchů. Projekt jako takový má mnoho funkcí. Základní je umístění svého životopisu, prezentací, či dokonalejší správu a obsluhu svého profilu. Od toho se samozřejmě odvíjí verze Free (zadarmo) a Premium (placená). Premium jako takové má rozdělení podle účelu do 4 kategorií: kariéra (zisk zaměstnání), obchod (rozšíření podnikatelských aktivit a budování svojí značky), prodej (oslovení potenciálních nových zákazníků) a nábor (vyhledání nových zaměstnanců pro svoji firmu, projekt). Rozdíl placených a zdarma možností je hlavně ve vyhledávání a navazování pracovních vztahů. V roce 2017 přišly vývojáři s novinkou s názvem Vlastní inzertní síť, která umožňuje pomocí Audience system oslovovat svou cílovou skupinu s potencionálními zákazníky přes sponzorované příspěvky. K přesnému a efektivnímu zacílení používá aplikace data zjištěná z virtuální vizitky a zkušeností uživatelů. Platforma je ve 24 jazycích a je hojně využívána denně (až 40% uživatelů). LinkedIn momentálně

nabízí přes 1,5 milionu skupin a počet uživatelů přesahující 467 milionu. (Mioweb, 2020). Sociální síť je dostupná na webových stránkách.

Tik-Tok - vznik v roce 2016. Je to jedna z mála sociálních sítí, která nepochází z Ameriky a udělala celosvětový „BOOM“. Její vývojářka je žena pocházející z Číny. Aplikace funguje jako prostředek ke sdílení krátkých videí (sekundové). Pohyb a orientace v aplikaci je pouhým pohybem prstu po displeji, a to směrem nahoru a dolů. K videím lze přikládat hudbu a různě kombinovat a synchronizovat spolu. Pro přesnější vyhledávání videí slouží Hashtagy, které máme lépe specifikované u konkurenčních platformách, avšak využití je zde úplně stejné. Videá nejsou jenom na základě vlastní tvorby, ale objevují se také krátké stříhy z televizních seriálů, filmů, hudebních klipů a mnohé další. Aplikace je natolik populární, že se jí ve světě momentálně vyrovná pouze Twitter a Instagram. (Herrman, 2019). Aplikace je dostupná jak pro Android tak iOS.

YouTube - založený roku 2005 v Americe s heslem „Our mission is to give everyone a voice and show them the world“. „Naši misí je dát každému jeho hlas a přestavit ho celému světu“. „We believe that everyone deserves to have a voice, and that the world is a better place when we listen, share and build community through our stories“. „My věříme, že si každý zaslouží mít svůj hlas, a že je svět lepším místem, když si nasloucháme, sdílíme a budujeme komunitu pomocí našich příběhů“. Je to platforma, na níž miliony lidí denně koukají na videa, hudební klipy ale také filmy a dokumenty. Hledají návody a informace k obohacení jejich osobností. Platforma jako taková je zcela zdarma a funguje i bez registrace, ovšem v posledních letech je přibývání reklam a marketingu na denní bázi a tak vývojáři přišli z verzí Premium, kde uživatele nic neruší od poslechu či dívání se. Aplikace funguje pouze online, kromě Premium funkce, kde si lze pustit videa, které se nám líbí i off-line. (YouTube, 2022).

Tinder - vznikl v roce 2012, ovšem svojí oblibě u nás dosahuje až v posledních letech. Online seznamka, která má své počátky v Americe, přesněji v Los Angeles. Její funkce jsou prosté a to navázání kontaktu s dalšími lidmi v okolí. Vyhledávání kontaktů funguje na bázi GPS lokace a za pomoci Facebooku a Instagramu, ovšem to pouze za předpokladu že si to uživatel navolí. Jak aplikace funguje v praxi? Je to jednoduché stačí si založit profil a přidat alespoň jednu fotku. Profil se následně ukazuje lidem v naší blízkosti. Pakliže se objeví někdo sympaticky, stačí přejet prstem po obrazovce zleva doprava. Jestliže to samé udělá i protějšek dojde k tzv. „Match“, což znamená vzájemnou sympatii a propojí oba účty spolu a tím vzniká interakce mezi nimi a mohou si napsat nebo zavolat.

Samozřejmě profily mohou být obohaceny o stručné popisky sebe sama a záliby, které napomáhají k lepším shodám. Aplikace je dostupná jak pro iOS tak Android.

Světové sociální sítě jsou používány napříč všemi věkovými kategoriemi. Každá osoba má, nebo někdy měla nějakou z výše uvedených sociálních sítí. Jejich marketing je naprosto výborný, pakliže si zakoupíme novou elektrotechniku (mobilní telefon) tak máme předinstalované právě některé z výše uvedených sítí.

1.2.1 Sociální sítě v České republice

Jestliže si vezmeme trh se sociálními sítěmi celosvětově, je nejspíše zbytečné bavit se o tom, do jaké míry je vůbec možné konkurovat světu, a to hlavně velmocím v kybernetickém světě jako je Amerika a Čína. Navzdory tomu, že jsme se o to pokoušeli aplikacemi, weby s podobnými koncepty jako mají právě již zmíněné velmoce, tak asi nikoho nepřekvapí, že většina níže zmíněných už není aktivních. Jednoduše řečeno konkurence je příliš velká.

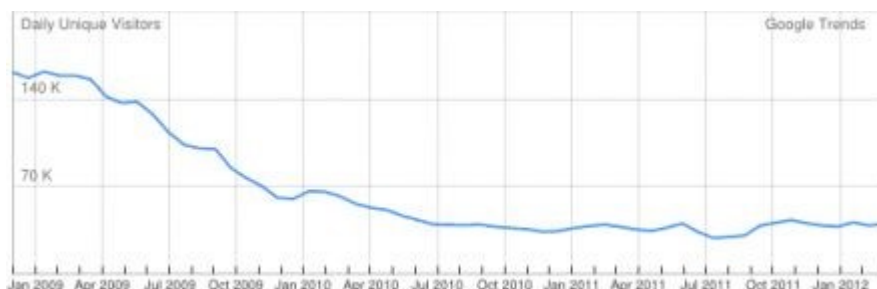
Lidé.cz - server jako takový vznikl roku 1997, ovšem v té době to byla platforma pouze na emaily, tudíž se o ní jako o sociální síti lze zabývat, až roku 2014 kdy se z emailové korespondence stala seznamka, ale také jako centrum pro utváření blogů, či psaní a sdílení fotografií s přáteli. Ovšem i to netrvalo nejdéle a roku 2020 tato platforma skončila, a to i přesto že na seznamce bylo přes 181 000 aktivních členů. Server lidé.cz byl úzce spjatý se serverem Spolužáci.cz. Firma Seznam, která byla vlastníkem téhle seznamky se chtěla do budoucna věnovat spíše reklamám a marketinku na její hlavní domovské stránce Seznam.cz, což byl jeden z impulsů, aby platformu ukončili. (Novinky, 2020).

Spolužáci.cz - vznikla v roce 1999 společností InternetPb, od které to roku 2004 odkoupila společnost Seznam. Platforma sloužila k najítí spolužáku to jak bývalých, tak i těch současných. Funkce byli k navázání a udržování kontaktu. Pomocí platformy bylo uskutečněno nespočet setkání a školních srazů. Své působení platforma ukončila v roce 2018 a to z důvodů menšího využívání uživateli, ale také novelou tzv. GDPR. Ovšem bavit se o tom že server nebyl konkurence schopný je asi zbytečné, avšak své místo v historii zajisté má. (Urban, 2018).

Líbímseti.cz - slouží k internetovým profilům, kde se jedinci mohou nejenom seznámit, jak bývá u seznamek, ale také psát blogy a sdílet fotografie, ovšem hlavní a stěžejní je samozřejmě seznamka. Platforma se snažila o napodobení Amerického serveru Myspace, ovšem ne úplně zdařile. Další předlohou byla Americká aplikace „HOT“ or „NOT“ kde šlo

o rychlý výběr dle fyzické atraktivity uživatelů podle fotografie. Bohužel jak měla platforma rychlý vzrůst tak i pád. (Brejlová, 2012).

Obrázek 3

Zdroj: Pinterest.cz

SitIT.cz - „Vznikla pro lepší propojení mezi vědeckými pracovníky u nás. Platforma byla provozovaná v rámci projektu SOSIRE a vyvíjena specialisty z UK-MFF, ČVUT, ČZU za spolupráci s firmou IBM Česká republika.“ Burian Pavel (Burian, 2014, s. 85).

Sportcentral.cz - „Slouží k hledání sportovních zařízení, rekreačních sportovců, týmů, trenérů a komunikaci mezi těmito skupinami.“ Burian Pavel (Burian, 2014, s. 85). Společnost věří ve sport a ve zdravý způsob žití. Sport berou jako dobré trávení volného času a nabízejí lidem, kteří to mají podobně, možnosti, které by sami nejspíše neměli. Mimo výše zmíněné funkce taktéž pomáhají najít závody, turnaje v okolí. Registrace je zcela zdarma, ovšem některé další nabízené služby mohou být zpoplatněny. (SportCentral.cz). Dostupné na jejich webových stránkách.

ČSFD.cz - celým názvem Česko-Slovenská filmová databáze vznikla roku 2001. Jedná se o platformu, kde uživatelé hodnotí a píšou recenze na filmy a seriály. Také se zde nacházejí fotografie a videa spojené s filmy a seriály. Web je u nás nejnavštěvovanějším z pohledu tematiky filmové tvorby. (CSFD, 2021).

České sociální sítě nemají takový rozmach jako světové sítě. Navzdory tomu, že se jednalo o tuzemské sítě, tak čeští uživatelé preferují světové sítě. Pakliže bychom vyzdvihli nejpoužívanější tuzemské tak to budou ve své době zajisté spolužáci.cz, lidé.cz, potenciál, zajímavý koncept nám nabízí platforma sportcentral.cz.

2 RIZIKA VYUŽÍVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Žijeme v době, kdy dosažení, získání informací je naprosto jednoduché a zpravidla je to otázka několika minut, než najdeme, co hledáme, potřebujeme. Vše kolem nás se renovuje, modernizuje, digitalizuje. Lidé jsou ukolébáni lehkostí bytí. Myslet si, že digitalizovaná data jsou v bezpečí a chráněná je lehce zavádějící. Ukazuje nám to nynější situace na Ukrajině, kde během několika minut byly napadeny a ochromeny nejpoužívanější webové servery (bankovníctví, média a další). Zde se jedná o kyberkriminalitu, ovšem daleko většího rázu než je náplň práce. Zmiňuji to pouze z důvodu toho, abychom se zamysleli. Jestliže někdo zvládne nabourat zabezpečené vládní struktury během pár minut, jak si mohu být jistý, že jsou mé data, jenž umisťuji na sociální sítě v bezpečí a co mohu udělat pro větší míru bezpečí? O tom bude tahle kapitola, projdeme si nástrahy, které souvisejí s využíváním sociálních sítí, ale také se zamyslíme nad tím, jak bychom tomu mohli předcházet.

Základní rozdělení kyberkriminality podle míry poškození uživatele, důsledku zneužití, cílové skupiny. Poškození uživatele může být malé, střední, velké. Dopad, který to má na uživatele je osobní, psychický, majetkový. Podle napadení se pak jedná o jednotlivce, skupinu, instituci, ale také jak jsem již více zmínil stát.

Psychické aspekty využívání sociálních sítí postihují veškerou škálu uživatelů bez rozdílu věku. Mezi nejčtenější psychické problémy lze brát tyto:

- Závislost
- Prohlubování stresu, až deprese
- Pocit osamění, vyloučení ze společnosti
- Zhoršení pozornosti
- Negativně ovlivňují spánek, kvalitu učení

Závislost

Sociální sítě jsou samozřejmě vyvíjeny vývojáři, ovšem ne jenom. Mnohé velké firmy jako je Facebook (Meta) mají ve svých vývojářských skupinách také psychology, kteří mají za úkol dospět u uživatelů chtíče být online a využívat jejich produkt co nejvíc. Nutno dodat, že jejich snaha o udržení naší pozornosti je velice úspěšná. O tom hovoří statistiky mnoho výzkumů.

- **20 % lidí přiznává, že jsou závislí na sociálních sítích.**
- **41 % vlastníků telefonů se popisuje jako závislí.**
- **Teenageři ve věku od 15-19 let tráví přinejmenším 3 hodiny denně na telefonu.**
(Kohut, 2017).

Přemýšlet do jaké míry jsou údaje o závislosti vypovídající je zavádějící. S klidným svědomím lze brát tyto hodnoty za nejnižší hranice.

Důvod zmínění teenagerů je naprosto prostý, pakliže je jedinec zvyklý být v pubertálním věku alespoň 3 hodiny denně online, je opravdu málo pravděpodobné, že by se zlozvyku zbavil jen tak, z ničeho nic. Bohužel se to týká i negativních zvyků, které každého jedince do jisté míry formují a utvářejí. Pro ověření lze brát typický příklad: skupina lidí sedící v restauraci nad svým mobilním telefonem, což má za následky úpadek mezilidského kontaktu, ztráta rozhovorů na úrovni a samozřejmě úpadek myšlení a vyjadřovacích schopností. Bohužel se setkáváme s tímto také u lidí ve středním věku (35+), a čím dál více a více.

Závislost jako taková vzniká za pomoci tzv. sociálního odměňování. Všude je nějaké tlačítko, které slouží k hodnocení sdíleného příspěvku. Mimo to ovšem je náš mozek odměněný vylučováním Dopaminu (neurotransmitter štěstí a chutiče), což nám brání, abychom se jen tak odhlásili, dali mobil stranou. „Pokaždé, když vidíte nový tweet, novou fotku na Instagramu, příspěvek na Facebooku, nebo cokoli podobného, váš mozek vyplavuje dopamin.“ Charles Crews. Je přirozené, že se mozku líbí odměňování v podobě lajku, tweetů, sociálním schválením, ale také pocitem důležitosti. Díky všem více zmíněným aspektům je pro nás opravdu jednoduché získat závislost. (Kohut, 2017).

Pocit osamocení

V době covidové je to jeden z velkých negativních aspektů, jež je spojený s využíváním sociálních sítí. Na tuto problematiku bylo mnoho výzkumů a dotazování (USA), přičemž z výsledků vychází, že se mládež cítí osamoceněji. Což vede jedince k uzavírání se do sebe, přičemž vzniká opomíjení sociálního života. Tedy pakliže se bavíme o reálném světě a navazování kontaktů, komunikativnosti ve společnosti. Částečným důvodem k pocitu osamocení je také fakt, že se uživatelé srovnávají a hodnotí životy druhých. K tomuto srovnávání člověk nepotřebuje vynaložit žádné úsilí a koná tak naprosto instinktivně. Překvapením dozajista je dopad na náladu uživatelů, který je vždy negativní a to bez rozdílů zda jsem v roli uživatele, který „závidí“ nebo je mu „záviděno“. „Lidé online

ukazují jenom takovou svou personu (nejlepší verzi sebe sama), ukazují, jak mají „perfektní“ život a zdůrazňují pouze pozitivní chvíle svého života. Myslím, že v tomhle smyslu jsou sociální média velmi nebezpečná, protože sledujete pouze nejúspěšnější momenty života druhých.“ psycholog Walters. (Kohut, 2017), (Pišl, 2017).

Pocit osamocení a jaká si neschopnost může vést u některých uživatelů až ke krajním rozhodnutím, sebepoškození, sebevraždám. Screentime byl a je to jedna z hlavních diskuzí a předmět šetření mnoha výzkumů, ze kterých ve zkratce vyplývá přímá úměra - Čím delší čas trávíme na sociálních sítích, tím horší náladu máme, toto vede až k depresím. (Kohut, 2017), (Pišl, 2017).

Vliv na učení

Z amerických výzkumů vyplývá, že se děti moc nezaobírají domácími úkoly, a tráví s nimi pouze dobu nutnou k vyplnění. Děti, ovšem jsou tu vyjmenované ony, ale lze se o tomto bavit napříč všemi generacemi, tedy do té střední generace 35+. Co se týká školství tak se bavíme o trávení méně času učení, a to i přesto, že musíme vyvíjet daleko větší činnost, úsilí k naučení než, třeba naši rodiče, kteří nevyrostali „před obrazovkami“. Přítomnost, možnost rychlé dostupnosti informací, nám ubírá na soustředěnosti. A právě soustředění je velice důležité při studování. Slovy Kohuta „Dnes je to pro nás hodně těžké. Málokdo se dokáže do práce ponořit, aniž by si pořád nekontroloval telefon, neotevíral další zbytečná okna v prohlížeči, neodepisoval na zprávy, nebo se třeba nesmyslně zahleděl z okna a zamyslel se nad něčím úplně jiným.“ (Kohut, 2017).

Spánek

Kvalitní spánek je stavebním kamenem pro lidské bytí. Určuje vše, od nálady, po zdravotní stav. Pro mnohé uživatele je obrazovka jejich mobilu první, ale také poslední věc, kterou ve svém dnu vidí. Mimochodem už o tomhle se můžeme bavit jako o vzniklé závislosti. Dá se brát v potaz fakt, že by lidé chodívali dříve spát nebýt mobilních telefonů a sociálních sítí. Platformy dokáží udržet naši pozornost a to i přesto, že je naše tělo unavené a nebýt sítí tak by už nejspíše odpočívalo, ovšem při vyskakování nových a nových příspěvků, cinkání upozornění a dalších oznámení je naše mysl zaměřená právě na tyto aspekty a spánek je oddalován. Po odložení zařízení se snažíme zaspát, ale nejde to a to i přesto, že jsme unaveni. Za to může vyzařování ze zařízení, které je pro náš mozek spojené s denními aktivitami. Nedostatek spánku je spojován s mnoho dalšími problémy: zhoršené myšlení, náchylnost k nemocím, obezita, vysoký krevní tlak.

Nedostatek spánku rovněž ovlivňuje náladu a zvyšuje šanci na deprese u jedinců. Pro studenty je důležité si uvědomit efektivitu spánku kvůli učení. Při učení dochází ke skladování informací do krátkodobé paměti, ale abychom informace dostali více do poznání, je potřeba spánek, ve kterém nám mozek předává informace z krátkodobé paměti do dlouhodobé. Zjednodušeně řečeno. (Kohut, 2017).

Z vlastní zkušenosti s tímto názorem opravdu souhlasím, dřív jsem měl problém usnout a to z důvodu sledování display po tmě. Už nějakou dobu jsem proto zařadil cca 30 minut před spánkem četbu. Bylo to důležité rozhodnutí, od té doby nemám problém usnout během pár minut a mám kvalitnější spánek.

Soukromí

Dalo by se říci, že kdykoliv se přihlásíme do platformy nebo jsme jen připojeni na internet, tak nejsme nikdy sami. Prostřednictvím internetu, ale hlavně sociálních sítích, jsme vždy pozorováni a jsou o nás sbírány údaje, proto je důležité si uvědomit, co a kdy dáváme na síť. Mimo to je důležité znát, co vlastně znamená povolit přístup k fotoaparátu atd. Ve zkratce, když povolíme přístup k fotoaparátu, znamená to povolení aplikaci, platformě využívat fotoaparát, a to i když je aplikace vypnutá a bez internetu. Jinými slovy mohou být uživatelé kdykoli sledováni, čehož využívají Hackeři ke sledování, odposlouchávání. Běžným příkladem je sběr informací společnosti Facebook, která zaznamenává veškeré pohyby na internetu. Posléze jsou tyto informace využity „proti“ uživatelům. Jinými slovy získávají a udržují naši pozornost, nabízejí produkty a celkově nás zahlcují reklamami, které nás do určité míry zajímají a oslovují. (Kohut, 2017).

Mezi negativní aspekty dále patří Kyberbullying neboli kybešikana, Kyberrooming, Kyberstalking, Flaming. Dvě z výše uvedených nastíním pouze ve zkratce. Tím je kyberšikana a Cyberooming a to z důvodů většího počtu výskytu u dětí, z pravidla dětí na základních školách.

Kyberbullying neboli kyberšikana

Je to forma šikany, která se vyskytuje ve formě online napadání druhých uživatelů. Tato forma šikany má zpravidla negativní dopad na psychiku jedinců, pakliže se jedná o dlouhodobou činnost, důsledky mohou být také dlouhodobého rázu a v nejhorších případech dochází k pošramocení psychiky s trvalými následky. (Černá, 2013).

Kyberrooming

Termín, jenž označuje uživatele, kteří se vydávají pod jinou identitou ve snaze zmanipulovat nějakou osobu ke schůzce a k zneužití.

Kyberstalking

„Stalking je v české právní úpravě označován jako nebezpečné pronásledování a jeho skutková podstata je vymezena §354 z., č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Jedná se o poměrně nový trestný čin, jehož trestní sazba se pohybuje od odnětí svobody na půl roku až na tři roky, či zákazem činnosti. Do tohoto právního ukotvení pak spadá i zvláštní druh stalkingu tzv. cyberstalking. Jeho charakteristický rys spočívá v tom, že probíhá v kybernetickém prostoru, jakým je označován internet.“ Jarošová Ivana. Aby se dalo hovořit o kyberstalkingu, je důležitá intenzita jednání, dlouhodobost (4 - 6 týdnů), a hlavně fakt, že pronásledovaná osoba s tím nesouhlasí a je to proti její vůli. Podle Ellisona se cyberstalking dělí na přímý a nepřímý. Přímý, je brán jako aktivní zasílání emailů, zpráv, videí, fotek atd., s nenávisťou, agresivní a sexuální povahou. Nepřímý, šíření nepravdivých informací, vyhrožování, které se šíří nepřímo pomocí blogů, příspěvků společností, komunitou. Cyberstalking postihuje převážně ženy. (Jarošová, 2013).

Flaming

Pojem vysvětluje nepřátelské chování v online prostředí, sociálních sítí. Chování je v doprovodu urážek, nadávek, vyhrožování a další tomu podobným. Typickým znakem jsou urážlivé zprávy vkládané do veřejných prostředí, kde se následně stupňují. (E- Bezpečí, 2008).

Majetková rizika, jsou spojeny s aplikacemi, pomocí kterých platíme online, nebo jsou zasílány emaily, po jejichž rozkliknutí útočník získává informace o našem zařízení. Pakliže se budeme bavit o této problematice z pohledu sociálních sítí, budeme řešit sběr informací například z internetové vizitky a napadání emailové adresy, která je spjata s registrací na platformě. Zde se vyskytují podvodné emaily, jenž po nás chtějí přístupová hesla a další informace sloužící k přihlášení. Od začátku pandemické doby se rozšířilo nebezpečí podvodných SMS, které nabádají k zaplacení věcí nebo k odeslání jakýchkoliv osobních informací o držiteli zařízení. Útočníci informace o kontech získávají mimo jiné právě z dostupných online vizitek, které uživatelé musejí vytvářet z důvodu registrací.

2.1 Prevence

Jak docílit kladného využití sociálních sítí bez co nejmenších negativních příspěvků do našeho života? Podíváme se na to z pohledu 3 druhů nebezpečí: osobní, psychologické a majetkové.

Pakliže se zaměříme jednotlivě na dané druhy lze v tomto ohledu brát osobní a psychologický vliv za úzce spjatý a tudíž si je probereme zároveň.

Osobní, psychologické negativní důsledky

Jelikož žijeme v době, kdy jsme byli nuceni po delší dobu omezit, až někdy přerušit sociální kontakty, byly sociální sítě do jisté míry jedinou možností být v kontaktu s lidmi, kteří nebyli a nejsou úzce spjatí s naší osobou. Každý si během tohoto období uvědomil, že i přesto, že se lépe naučil být sám se sebou, tak je pro každého z nás osobní sociální kontakt nesmírně důležitý. Všechno zlé je k něčemu dobré. A není tomu jinak ani v tomto případě. Lidé se začali více zajímat o sebe, chodit do přírody a podobné, ovšem co je k tomu vedlo? Vždyť do práce chodili, doma měli stejné povinnosti. I přesto, že se využívání sociálních sítí do jisté míry těšilo nárůstu počtu uživatelů, bylo jejich využití jiné než před pandemií. Lidé využívali sítě k dorozumívání se, a ne jako možnost zabíjení času. Na toto nepřímo upozorňuje Kohut na svém blogu a to i přesto, že je napsán 2 roky před pandemií, ovšem hlavní myšlenka v pozitivním využívání sítí, hospodaření s časem se tam vyskytla.

Jak tedy využít potenciál sociálních sítí s co nejmenšími riziky? Obecné pravidla se asi nikde nenajdou a ani nemohou, protože každý je originální, ovšem níže si vypíšeme platné rady, které mohou být užitečné.

- **Při tvorbě online vizitky dám pouze nezbytné údaje**
- **Heslo minimálně 8 znaků za pomoci znaků, písmen, čísel**
- **Nereagovat na emaily, které vyžadují osobní údaje**
- **Nepřidávat lidi, které neznám**

Osobní, psychické

- **Vymezit si dobu (nebýt neustále na zařízení)**
- **První a poslední věc ve dni nemusí být přihlášení a odhlášení se**
- **Příspěvky brát s rezervou (nikdo nedá negativní příspěvky), (každý má své problémy)**

- **Při učení dát zařízení do jiného pokoje**
- **Používat sítě po učení ne před**
- **Dopřát si čerstvý vzduch a slunce**

Majetkové

- **Silné heslo**
- **Nereagovat a podvodné emaily, sms, či zprávy v direktu**
- **Provádět Antivirové kontroly pravidelně**

Jedním z důvodů proč jsem si toto téma vybral, jsou také mé zkušenosti s danou problematikou. Setkal jsem se s ní v době, kdy jsem sám jako osoba byl ve špatném psychickém rozpoložení, ovšem o těchto problémech daná práce není, a tak se zaměřím spíše na tu virtuální zkušenost. Asi tak po dobu jednoho měsíce jsem měl napadené veškeré sociální sítě, kde jsem měl v té době účet. Jmenovitě se jednalo o Facebook, Instagram a k nim přidružená aplikace Messenger. Jelikož se jednalo pouze o narušování soukromí a ve výsledku „útočník“ pouze sledoval co, kde píše tak jsem na to zpočátku nepřišel, ovšem namátkou jsem to zjistil přes přihlašovací aktivitu. Nejprve jsem se snažil o změnu hesel a emailu, bohužel nic z toho nebylo k užítku, a tak jsem se rozhodl emaily již nepoužívat a sociální sítě odstranit. Což po x letech a x času denně stráveného na sítích byl ve výsledku velice pozitivní moment. Přibližně 3 měsíce jsem byl bez sociálních sítí. A zpětně mohu říct, že jsem za to nesmírně rád. Nyní využívám pouze platformu Instagramu. Co se týká doby strávené na síti, tak jsem se dostal do bodu, kdy navštěvuji sítě zhruba kolem 30- 40 minut maximálně za den. Odložení sociálních sítí mi pomohlo nejen se závislostí na sítích, ale také do velké míry s mými psychickými problémy, které se po znovu založení účtu již nevrátily. Mohu s klidem na srdci říct, že nebýt této zkušenosti tak jsem na sociálních sítích pořád denně dobu větší než bych chtěl a byl bych obrovským konzumentem těchto „výrobků“. Každopádně zkušenost jako takovou bych nepřál zažít nikomu, ovšem to pozitivní by mohlo potkat více lidí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VÝZKUM

V této kapitole se budeme zabývat výzkumem, který byl realizován kvantitativní formou, pomocí dotazníkového šetření. Za účelem utvoření bakalářské práce jsme si stanovili výzkumný problém, výzkumné otázky a také výzkumný cíl. Podrobnější rozbor výzkumu bude nastíněn níže.

V této části práce navážeme na teoretickou část, ovšem už ne obecně, ale zaměříme se na studenty vysokých škol a jejich pohled na využívání sociálních sítí, včetně rizik s nimi spojenými.

3.1 Výzkumné téma, výzkumný problém

Tématem práce je Pohled vysokoškoláků na sociální sítě a rizika jejich využití. Jelikož žijeme v době, kdy se vše digitalizuje, rozhodli jsme se pomocí bakalářské práce a jejího šetření zjistit, jaké studenti využívají sociální sítě a jak si jsou vědomí rizik, které s užívání souvisejí. Důvod pro zvolení respondentů v podobě vysokoškolských studentů je blízkost a zájem z mojí strany pro tuto sociální skupinu. Za tímto účelem jsme si vytyčili hlavní výzkumný cíl „**Zjistit, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí.**“ K tomuto zjištění by nám měli napomocť i dílčí výzkumné cíle:

- Jaké sociální sítě využívají.
- Hlídkají si respondenti čas strávený na sociálních sítích.
- Zjistit, jak respondenti vnímají sociální sítě.
- Chrání se respondenti před kybernetickými útoky.

3.1.1 Výzkumné otázky a výzkumný soubor

Výzkumné otázky byly utvořeny tak, aby nám vypovídaly a daly odpovědi na výše uvedené výzkumné cíle.

VO1 Jsou si studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí?

VO2 Jaké sociální sítě studenti využívají?

VO3 Orientují se studenti vysokých škol ve svém čase stráveném na sociálních sítích?

VO4 Jaký je pohled respondentů na sociální sítě?

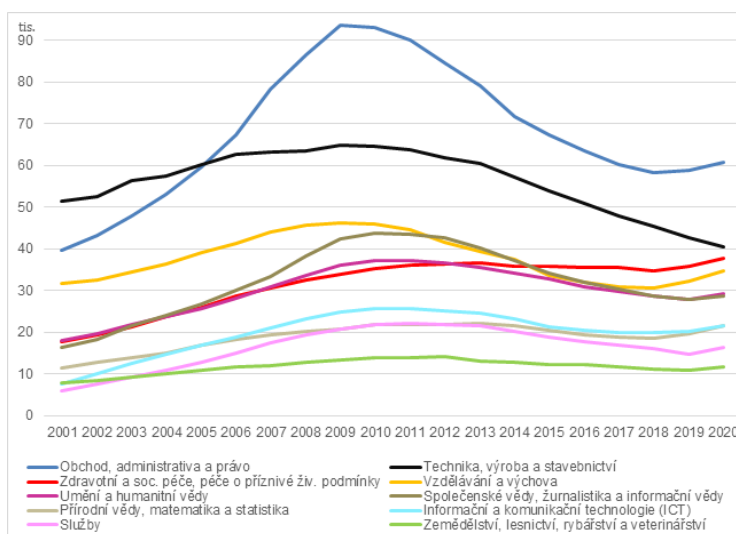
VO5 Chrání se vysokoškolští studenti před kybernetickými útoky?

Výzkumný soubor

Základním výzkumným souborem jsou studenti vysokých škol, konkrétně studenti v České republice. Z čehož bude určitý počet studujících první ročník, určitý počet studujících druhý, třetí, ale také se mohou objevit respondenti studující magisterské ročníky 4. a 5. Základním souborem jsou jedinci ve věku od 19 do 29 let, kteří jsou uživateli sociálních sítí a zároveň studenty vysoké školy zaměřené humanitně. Jedná se o sociální skupinu, ve které dochází k neustálému využívání sociálních sítí. Jelikož se modernizuje celoplošně, tak velký vliv to má i na školství, které je v posledních letech kvůli onemocnění Covid-19 z větší míry v online podobě, čili se tomu tahle sociální skupina vyhnout nemůže. (aplikace jako Teams, Moodle, a další).

Výběrovým souborem výzkumného šetření jsou studenti vysoké školy humanitně orientované a studující formou denního studia v České republice. Respondenti jsou jak muži, tak ženy ve věku od 19 do 29 let. Jsou to studenti studující jak obory bakalářské, tak magisterské. Výběr respondentů byl proveden dostupným výběrem. V celkovém šetření se jedná o dostupný výběr respondentů spadajících do škály respondentů, kteří mohou být vybráni.

Ve školním roce 2020/2021 bylo v ČR zapsaných celkem 100 000 studentů humanitního zaměření (ČSÚ, 2020).

Zdroj dat: MŠMT

V rámci výzkumného šetření oslovíme studenty studující na humanitní fakultě ve Zlíně, dále oslovíme známé, kteří studují v dalších městech, a poprosím o spolupráci také v jejich třídách nebo kolektivech, které spadají do zkoumaného souboru lidí. K hlavnímu výčtu

respondentů je vybrána škola UTB ve Zlíně, z důvodů snadného šíření a lepší návratnosti dotazníků. Dotazníky jsou v online podobě, a to prostřednictvím webové stránky Survio.com. Vyplnění bude dle odkazu, který dostanou respondenti k dispozici v rámci jejich emailových adres. Celkový počet navrácených dotazníků je na 68% a činí 198 kusů.

3.2 Metoda sběru dat a způsob zpracování

Vzhledem ke kvantitativnímu charakteru výzkumného tématu a stanovených výzkumných otázek jsme pro výzkumné šetření využili dotazník složený s vlastních utvořených otázek. Dotazník je utvořen 24 očíslovaných položek, na které lze odpovědět mimo jiné podle Likertovi škály a to 1 - 5. (1 - naprosto nesouhlasím, 2 - nesouhlasím, 3 - nevím, 4 - souhlasím, 5- naprosto souhlasím), Objeví se také otázky Dichotomické, na které se odpovídá Ano, Ne, ale také otázky uzavřené s volbou jedné a více možností. Dotazník byl šířený v online prostředí (CAWI- Computer Assisted Web Interviewing), (Augur, 2016), jsou zcela anonymní, což bylo respondentům sděleno, stejně tak jako doba, která je potřeba pro vyplnění 2 - 5 minut, což se nám následně ve vyhodnocování ukázalo jako nejčastější doba pro vyplnění. Dotazníkové položky byly konstruovány na základě vlastního vymyšlení a výběru. Šíření bylo pomocí internetové stránky Survio.com

Dotazník

Je souhrnem předem formulovaných a připravených položek, na které respondenti odpovídají v online prostředí písemně. Nacházejí se zde položky uzavřené, které se charakterizují určitou škálou odpovědí, kterou mají možnost vybrat z předem připravených dílčích odpovědí. Součástí dotazníku jsou položky Dichotomické, výčtové, ale také výroky, na niž odpovídáme pomocí Likertovi škále. (Chráška, 2007).

Součástí dotazníku jsou položky v počtu 8 Dichotomických otázek, výroků, na které odpovídáme podle Likertovi škály, máme je v počtu 6 otázek, uzavřených výčtových se zde nachází 9, na kterou respondenti odpovědí, podle svého úsudku.

Zpracování dat

Nasbírané data byly vloženy do aplikace Microsoft Excel, analýza položek byla mimo jiné pomocí funkce statistické. (Chráška, 2016, s. 111). První kroky vedly k seřazení položek dotazníku k patřičným výzkumným otázkám, cílům. Následovalo zpracování dat pomocí klasické čárkovací metody z niž nám vzniklo také grafické znázornění, z niž lze vidět

jak relativní tak absolutní hodnoty. Tyto výsledky jsou vyobrazeny v podobě jak číselného tak procentuálního zobrazení. Data jsou vedeny vedle cílů a otázek se kterými jsou spjaté. Jednotlivé otázky jsou zobrazeny z celkového množství respondentů pomocí relativní a absolutní četnosti.

Hlavním výzkumným cílem této práce je **Zjistit zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí**. Za respondenty jsou bráni jak muži, tak ženy mezi 19 - 29 roky, kteří jsou studenti humanitně orientovaní a studují formou prezenční výuky. Jedná se o programy jak bakalářské tak magisterské. Znázornění respondentů podle jejich pohlaví a let je znázorněné graficky níže.

Tabulka 1 Znázornění respondentů podle studijního programu

Studijní program	Počet v číslech	Počet v procentech	Celkový počet
Bakalářský	174	87,9 %	198
Magisterský	24	12,1 %	198

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Výsledky výzkumu si zobrazíme v podobě odpovědí v dotazníku, jenž jsou přiřazeny k výzkumným otázkám, cílům. Návratnost dotazníků byla 68% z celkového počtu. K vyhodnocování výsledků nám tedy posloužily odpovědi od respondentů s průměrným věkem 22 v počtu 198 kusů navrácených dotazníků. Mimo otázky odpovídající na vytyčené cíle, se na začátku dotazníku objevily vstupní otázky. Tyto vstupní otázky jsou označeny jako položky v dotazníků 1 - 4.

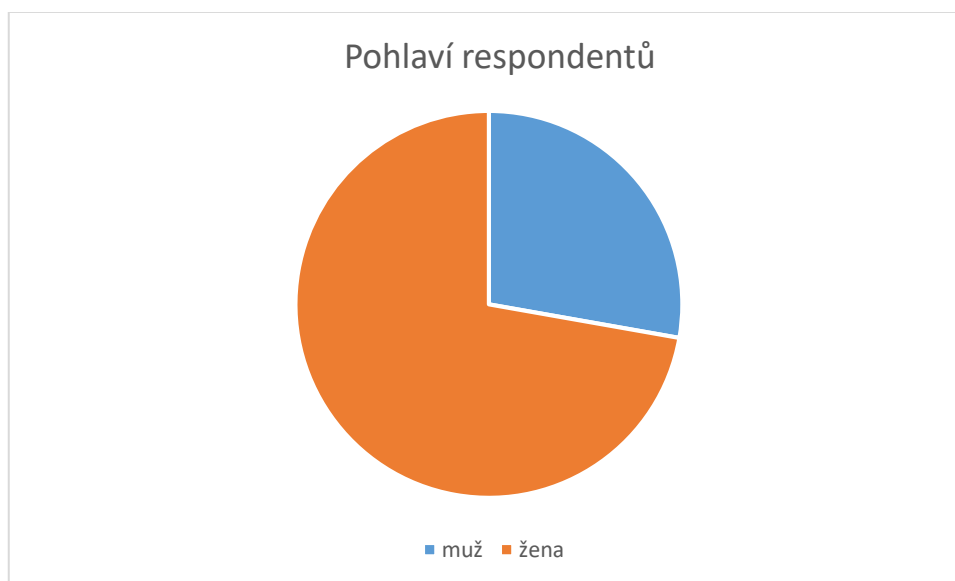
Vstupní položky 1 - 4

1. Váš věk?

Nejpočetnější skupinou se stali respondenti s věkem 22 roků v celkovém počtu 24.5% (49).

Respondenti se vešli do rozmezí mezi 19 - 29 s průměrným věkem 22,05, čili 22 let.

2. Jste muž/žena ?

Z celkového počtu respondentů bylo 27.5 % mužů a 72.5 % žen, přičemž v číselném srovnání to je 55 mužů a 143 žen. Jelikož se jedná o zkoumané humanitní obory tak mě převaha žen nijak nepřekvapila.

3. Typ studujícího programu?

Podle výsledků bylo studujících bakalářský obor 174 respondentů a studujících magisterský obor 24 respondentů, z toho nám vychází relativní četnost, která činí 87,9% pro bakalářské obory, a 12,1 % pro magisterské. Jelikož studují třetí ročník bakalářského

oboru tak mi není překvapením, že dosah mého výzkumu byl spíše na respondenty studující bakalářské obory.

4. Studovaný ročník?

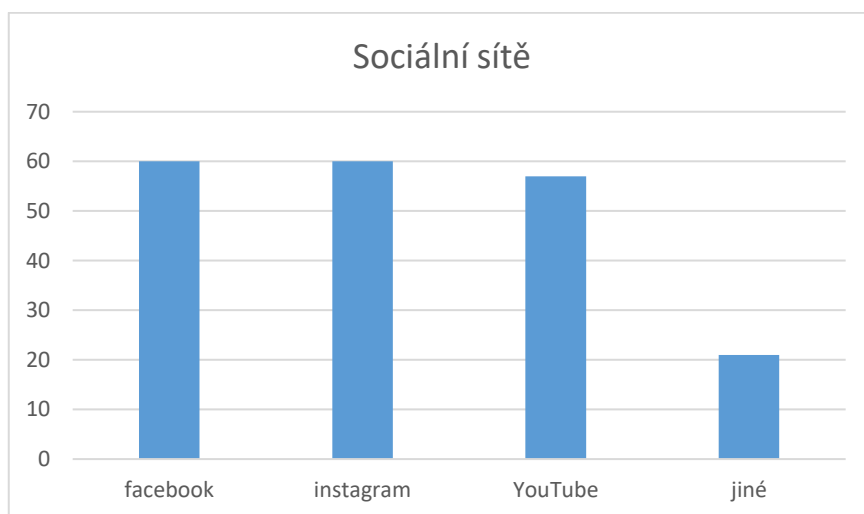
Zde byli respondenti z celkového počtu studujících:

1. ročník 60, 30.1 % z celkového počtu 198 navrácených dotazníků.
2. ročník 26, 13.2 % z celkového počtu 198 navrácených dotazníků.
3. ročník 89, 45.1 % z celkového počtu 198 navrácených dotazníků.
4. ročník 13, 6,6 % z celkového počtu 198 navrácených dotazníků
5. ročník 10 počtu, 5 % z celkového počtu 198 navrácených dotazníků

Pro dílčí cíl **jaké sociální sítě respondenti využívají**, nám poskytne odpověď položka 5. v dotazníku

5. Využívám tyto sociální sítě?

Zde měli respondenti možnost vybrat více odpovědí: Facebook, Instagram, YouTube, jiné.

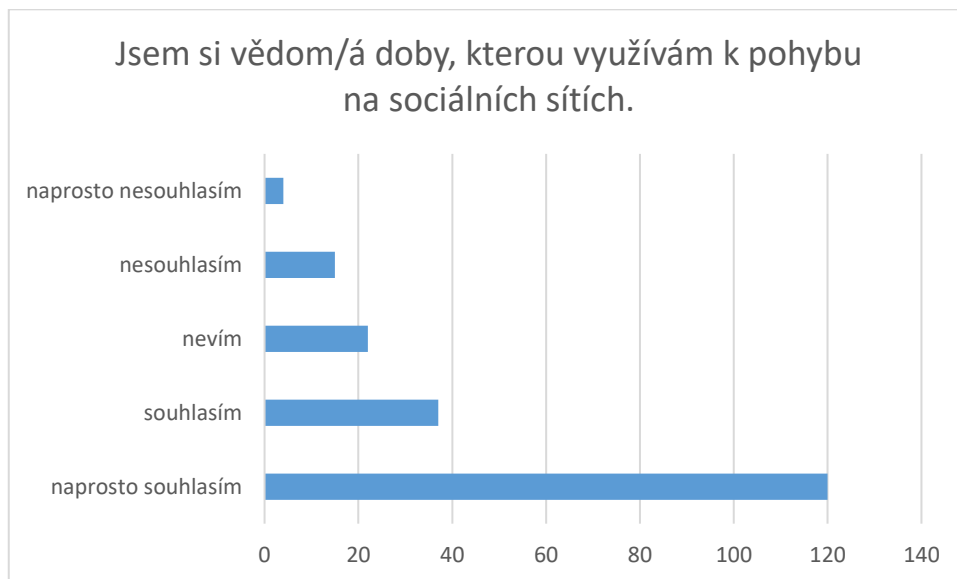

Z celkového počtu navrácených dotazníků 198 vyšel těsný výsledek a to u uživatelů Facebooku a Instagramu a to zaznačením 84x (42.4%) pro facebook a 83x (41.9%) pro instagram. Třetí se umístil YouTube s počtem 79 (39.9%) hlasů a položka jiné získala 29 (14.4%) hlasů.

Další sada položek nám odpovídá na dílčí cíl. **Hlídejí si respondenti čas strávený na sociálních sítích.** Odpovídají tomu položky dotazníku 6, 7, 8, 9 a 10.

6. Jsem si vědom/á doby kterou využívám k pohybu na sociálních sítích.

Pro zjištění jsem využil Likertovu škálu, a to škálu od 1 do 5, přičemž 1 - naprosto nesouhlasím, 2 - nesouhlasím, 3 - nevím, 4 - souhlasím a 5 - naprosto souhlasím.

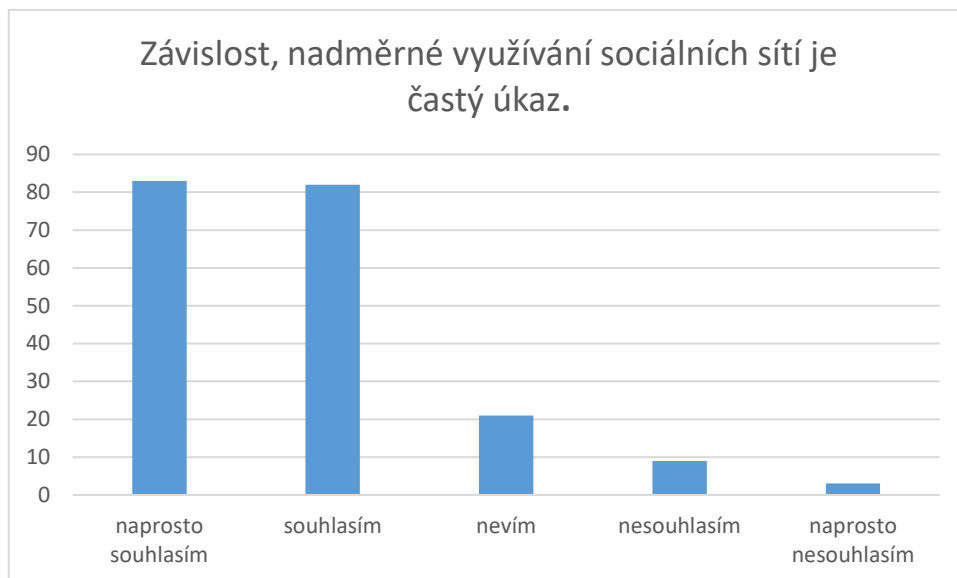

Jak lze z grafu vyčíst tak studenti, kteří se domnívají, že vědí, jakou dobu tráví denně na sociálních sítích je převaha a to v poměru 157 zvolených odpovědí pro souhlas, což činí 79,1% z celkového množství navrácených dotazníků, přičemž 11% dalo, že neví (22) a pouze 9,9% (9) si nejsou vědomí doby, kterou využívají pro pohyb na sociálních sítích.

7. Závislost, nadměrné využívání sociálních sítí je častý úkaz.

Stejně jako u položky předchozí jsem využil Likertovu škálu s totožným zněním.

Podle posbíraných dat vyplývá, že si jsou studenti vysokých škol vědomí nadměrného užívání sociálních sítí a na tom se shodlo 84,7% (168) respondentů, ovšem 5,5% (10) si myslí opak, a to, že se nejedná o závislosti s nadměrným užíváním, a že to není časté. 9,9% (20) z celkového počtu sesbíraných dotazníků vybralo odpověď nevím.

8. Stalo se mi, že místo učení, a přípravy do školy mi sociální sítě braly pozornost.

Škála odpovědí se zde shoduje s položkami v dotazníku 6 a 7.

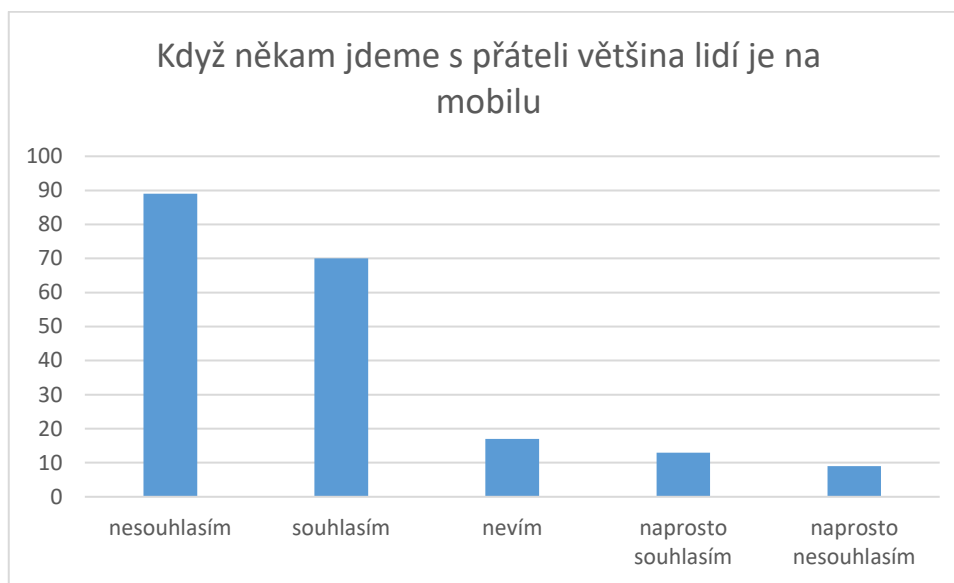

Z výsledků nám vyplývá alarmující zjištění, že se drtivá většina respondentů stala na sociálních sítích závislá a ovlivňuje to jejich soustředění a to i přesto, že se dle předchozích otázek bavíme o sociální skupině lidí, kteří si problematiku v podobě závislostech na sociálních sítí uvědomují. Pro lepší představu se na to podíváme statisticky. 92 % (179) respondentů uvádí, že se přistihlo při učení, jak věnují pozornost věcem jiným (sociální sítě). Z toho lze brát v úvahu odpověď naprosto souhlasím, která nám ukazuje častý úkaz této problematiky u 46,2 % (92) z celkového počtu respondentů. A u 44 % (87) se nejví problém na denním pořádku, ovšem objevuje se často. Jestliže u této úvahy zůstaneme, tak se to pouze 2,2% (4) studentům nestalo, že by místo učení odváděli pozornost

k sociálním sítím. 6,6% (13) se to někdy stalo, ale není to opakující se jev. Odpověď nevím zvolilo 1% studentů.

9. Když někam jdeme s přáteli většina lidí je na mobilu.

Odpovědi byli formou totožnou jako u položek 6, 7 a 8.

Jak si můžeme všimnout, je to zde velice vyrovnané, a tak se dá usoudit podle posbíraných výsledků, že minimálně co se týká okruhu lidí, ve kterém se respondenti sdružují, tak je to pro ně vypovídající. Ovšem coby do obecně platného výroku zde chytřejší nebudeme a nedá se tuto odpověď brát, jako společensky vypovídající údaj (pouze pro výzkumný soubor). Nesouhlasím, zvolilo 45,1% (89) respondentů, souhlasím 35,2% (70), nevím bylo označeno v 8,8% (17), naprosto souhlasím 6,6% (13) a naprosto nesouhlasím 4,4 % (9). Zajímavý údaj vychází z největšího množství, pro nesouhlasím, které se zrcadlí s posledním naprosto nesouhlasím, stejně jako u souhlasím.

10. Trávím denně na sociálních sítích dobu přesahující 1.5 hodiny?

Jedná se o Dichotomickou otázku, na niž máme možnost vybrat odpověď Ano nebo NE.

Zde se z posbíraných výsledků ukazuje, že 81,3% (161) respondentů tráví delší dobu než je zde uvedená. Při bližším pohledu na získaný údaj a vložením ho do denního harmonogramu, nám u studentů, kteří tráví denně 8 hodin ve škole, na brigádě, 8 hodin spánek (ideální) a dvou hodin na sociálních sítích vznikne číslo 18, ke kterému se může přičíst u každého hodina, každodenního čekání na cokoli, nám dá 19 hodin denně,

čili pro osobní účel u studenta zůstane 5 hodin z 24 hodin. Pouze 18,7% (37) zvolilo Ne, takže tráví na sociálních sítích dobu menší jako 1,5 h. denně.

Položky **11, 12, 13, 14 a 15** spadají do dílčího cíle **Zjistit, jak respondenti vnímají sociální sítě**.

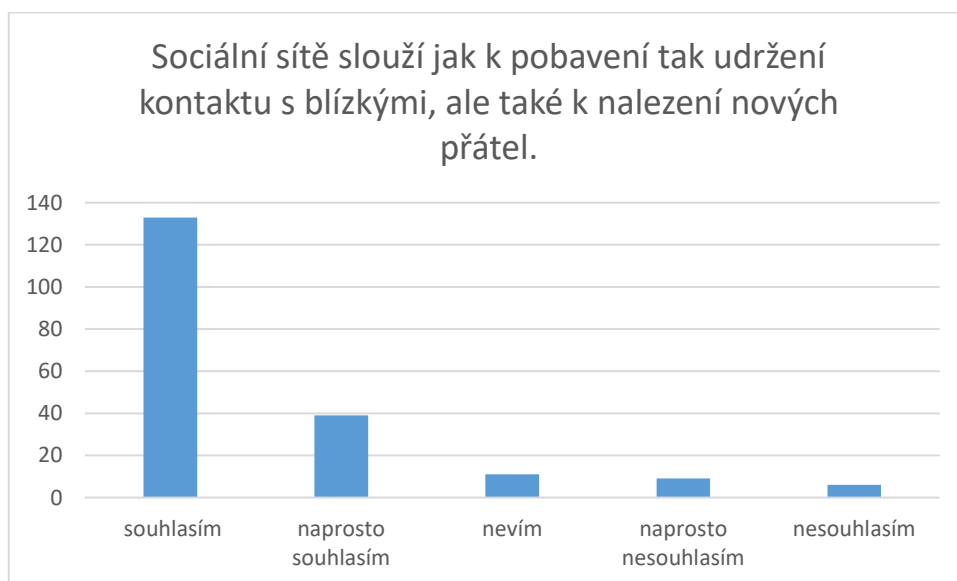
11. Věřím, že jsou sociální sítě prospěšné?

Ideální příklad Dichotomické odpovědi s možností Ano / Ne.

Pro 163 odpovídajících 82,4% z celkového počtu navracených dotazníků je odpověď Ano, čili jsou v souladu s výrokem, že jsou sociální sítě prospěšné. Pouhých 35 respondentů, 17,6% si myslí právě opak a nevnímají výrok jako pravdivý.

12. Sociální sítě slouží jak k pobavení tak udržení kontaktu s blízkými, ale také k nalezení nových přátel.

Zde je zase využití Likertovi škály ve stejném znění jako u předchozích.

Zde se posbírané odpovědi vyhodnocují, jako naprosto souhlasím = souhlasím, to samé platí, pro naprosto nesouhlasím = nesouhlasím. Čili 86,8% (172) respondentů souhlasí s daným výrokem a pouze 7,7% (15) respondentů nesouhlasí, 5,5% (11) z celkového počtu dalo odpověď, že nevědí.

13. Sociální sítě vnímám jako místo, kde se mohu také vzdělávat.

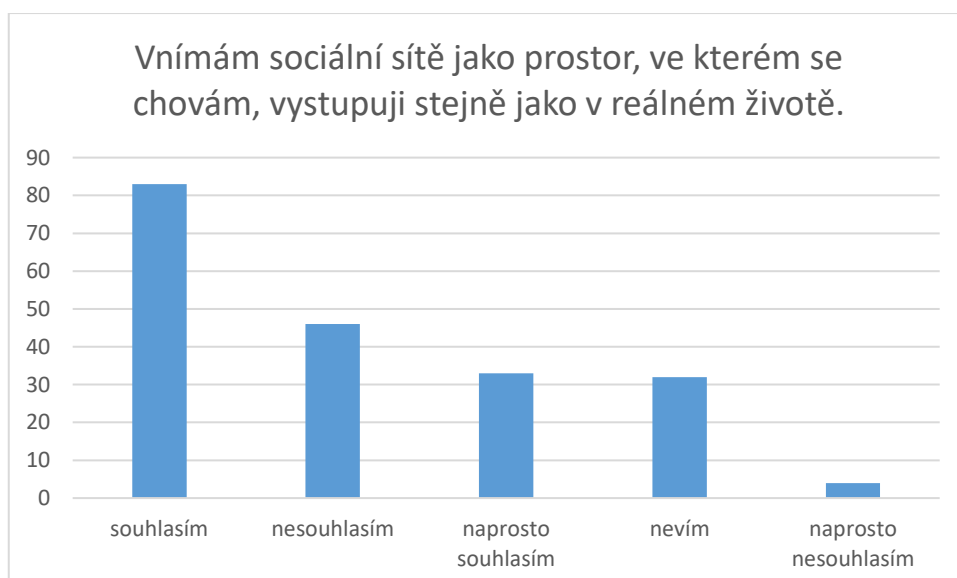
Vymyšlený výrok, na který respondenti odpovídají pomocí škály, která nám značí míru souhlasu s daným výrokem.

Jako u předchozí položky v dotazníku spojíme míry souhlasu a nesouhlasu. Zde nám vychází 84,6%, což se rovná 167 výběru odpovědi pro souhlas s daným výrokiem. Pouze 12,1%, 24 respondentů s tímto výrokiem nesouhlasí a 7 lidí 3,3% vybralo možnost nevím.

14. Vnímám sociální sítě jako prostor, ve kterém se chovám, vystupuji stejně jako v reálném životě.

Likertova škála, pomocí této metody zjistíme názor (míru souhlasu) respondentů s tímto výrokiem.

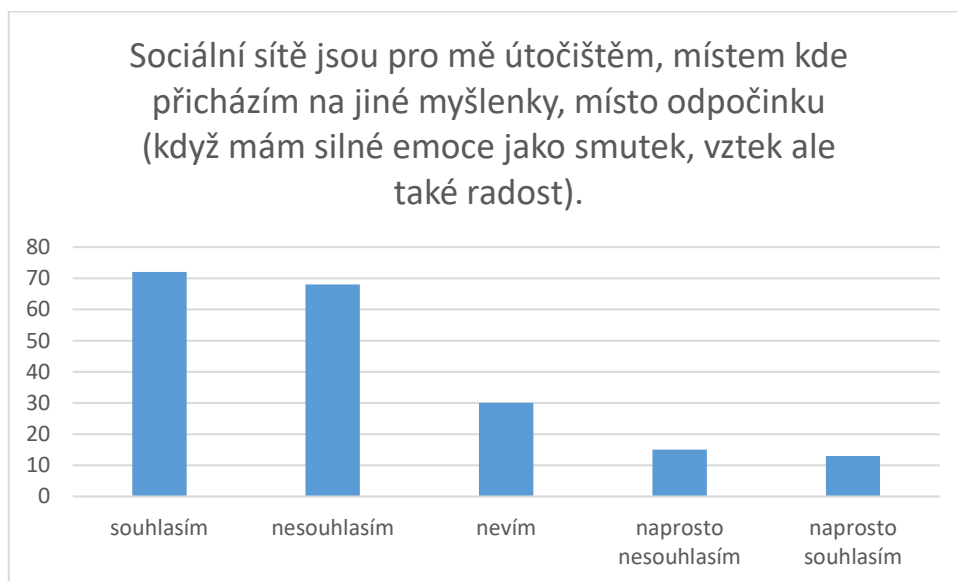

Společensky významný výrok, ovšem pro nás má hodnotu pouze v rovině zjištění jak respondenti vnímají sociální sítě. Souhlasy, nesouhlasy jsou zde spojeny pro lepší orientaci ve výsledcích. 58,3% (116) dotazovaných souhlasí s tímto výrokiem, co se týká výroku, jestliže na něj nahlížíme z pohledu společnosti jako celku tak je 58,3% (115) nízké

procento. Ovšem hlavně za předpokladu, že by takřka polovina odpovědí byla pro nesouhlas, zde tomu tak není a tak 16,5% (32) respondentů zvolilo odpověď, nevím. Zbytek je pro nesouhlas 50, což činí 25,3% z celého počtu navrácených dotazníků.

15. Sociální sítě jsou pro mě útočištěm, místem kde přicházím na jiné myšlenky, místo odpočinku (když mám silné emoce jako smutek, vztek ale také radost).

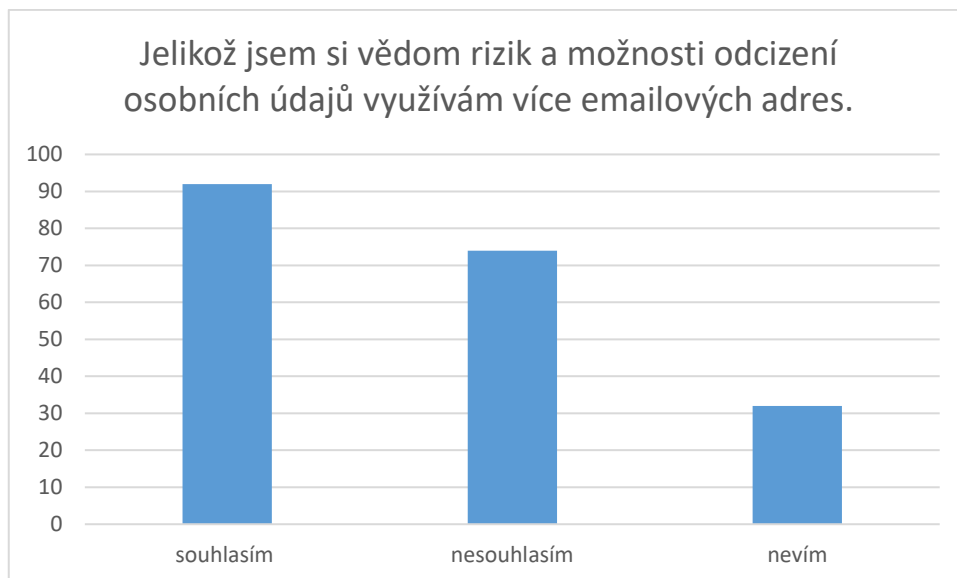
Při sběru informací a následné interpretaci dat se zde postupuje totožným způsobem jako u předchozí dotazníkové položky.

Míra souhlasu s tímto výrokem je dle posbíraných dat 42,9% (85) z celkového počtu navrácených dotazníků. Nesouhlas je v 41,8% (83) a nevím odpověď zvolilo 15,4% (30) respondentů.

Chrání se respondenti před kybernetickými útoky, na tohle nám odpovídají položky 16 - 24 v dotazníku.

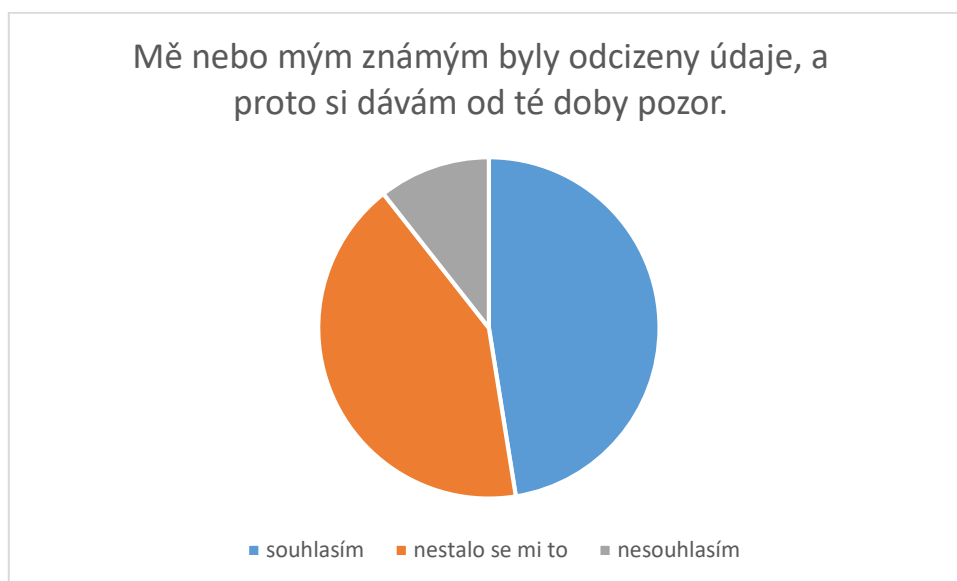
16. Jelikož jsem si vědom/á rizik a možnosti odcizení osobních údajů využívám více emailových adres.

V tomhle případě jsem se rozhodl pro spojení souhlasu a nesouhlasu už při děláni grafu, z důvodu lepší orientace a porozumění. Nejvíce respondentů zvolilo souhlas a to 46,2% (92). Nesouhlas byl v 37,4% (74) a pro možnost nevím hlasovalo 16,5% (32).

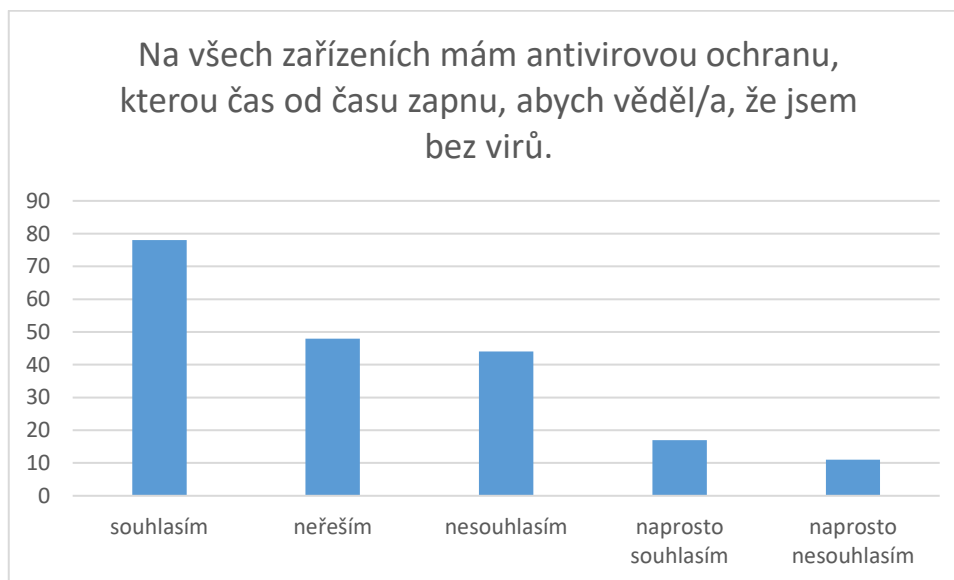
17. Mě nebo mým známým byly odcizeny údaje, a proto si dávám od té doby pozor.

Tento výrok jsem analyzoval pomocí Likertovi škály, ovšem s trochu jiným zněním. Souhlasy byly spojeny pro lepší orientaci v grafickém znázornění, totéž platí pro nesouhlasy, střední cesta je tady pomocí odpovědi nestalo se mi to. Z výsledku nám vyplývá, že téměř polovina respondentů 47,3% (94) má zkušenosti s odebráním osobních údajů, 42% (80) respondentům se to nestalo, ani nikomu v jejich blízkém okolí. Pouhých 11% (21) nesouhlasí, z čehož vyplývá, že se jim to stalo, nebo o někom vědí, ovšem neřeší to.

18. Na všech zařízeních mám antivirovou ochranu, kterou čas od času zapnu, abych věděl/a, že jsem bez virů.

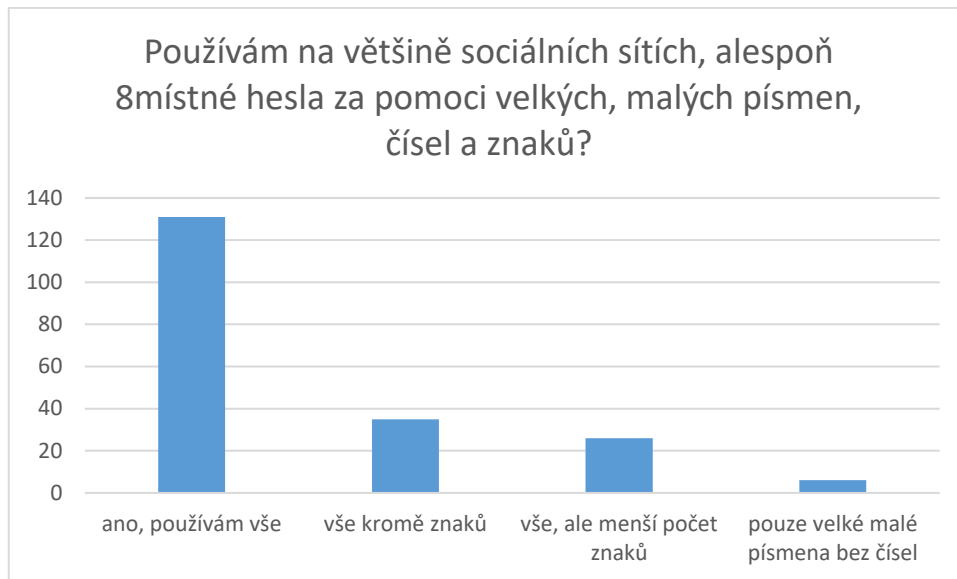
Pro získání dat bylo využito Likertovy škály, přičemž respondenti dávali míru souhlasu s daným výrokem.

39% (78) respondentů souhlasilo s tímto výrokem, přičemž dalších 8,8% (17) zvolilo míru souhlasu, naprosto souhlasím. Tím pádem 47% (95) do nějaké míry s výrokem souhlasí. 24% (48) neřeší antivirovou kontrolu, míru nesouhlasu v součtu z celkového počtu navrácených dotazníků činí 27,5% (55).

19. Používám na většině sociálních sítích, alespoň 8místné hesla za pomoci velkých, malých písmen, čísel a znaků?

U této položky v dotazníku jsem pro zjištění informací použil možnost výběru odpovědi z: ano používám vše, přičemž tuhle odpověď zvolilo 66,3% (131) respondentů, druhá možnost vše kromě znaků byla zvolena v 17,4% (35) z celkového počtu, třetí možnost vše, ale menší počet znaků má procentuální zastoupení 13% (26), poslední možností bylo pouze velká malá písmena bez čísel 3,3% (6).

Z výsledků lze vyzdvihnout bezpečnost studentů s vytvářením hesel, správně utvořená hesla má až 131 (66,2%) respondentů z celku 198. Opakem použití pouze velkých malých písmen bez čísel je zastoupeno v počtu 6 (3%) odpovědí, i tento výsledek nám potvrzuje pečlivost při zabezpečování svých osobních údajů na sociálních sítích.

20. Využívám jednu emailovou adresu na více účtů, i když vím, že je to riskantní?

Pro získání odpovědí měli respondenti prostý výběr ze tří možností, které jsou lépe popsány níže.

13 respondentů zvolilo, že si nejsou vědomí rizika, což dělá 7% ze všech odpovědí, naproti tomu pozitivní zjištění je při 62% pro ano, tato odpověď platí pro 122 studentů, zbylých 63 zvolilo odpověď ne (32%).

21. Vím, že má data mohou být odcizeny?

Dichotomická otázka, s možností odpovědi ano, ne. V 97,8% byly hlasy pro ano, z toho vyplývá, že 194 respondentů si jsou rizik vědomí, ovšem také 4 (2,2%) zvolili, že ne. Výsledek, který nám vyšel je velice pozitivní a vypovídá o dobrém chápání nebezpečnosti v dané sociální skupině.

22. Byl/a jsem seznámen/a s riziky využívání online prostoru?

Otázka, na níž mohli respondenti odpovídat ano, samovolně a ne. Pro odpověď ano bylo 102 respondentů, čili 51,6% z celkového počtu. 38,5% (76) zvolilo možnost samovolně, 9,9%(20) že ne. Z výsledků bychom mohli usoudit lehce zarážející odpovědi, jestliže se bavíme o veřejně probírané tématice (hlavně z pohledu dětí), tak by mělo být takřka 100% pro ano, byli jsme obeznámeni, a ne 48,4% (96) pro ne.

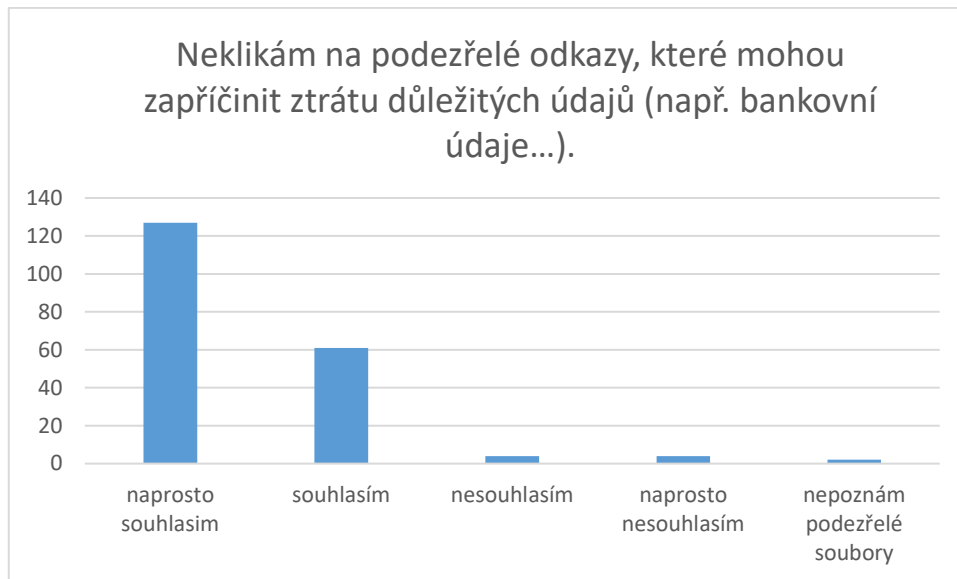
23. Jsem si vědom/a, že můj sdílený obsah může být zneužit?

Jedná se o Dichotomický typ otázky, přičemž odpověď ano byla pro 98,9% (196) respondentu, ne zvolili 2 (1,1%) studenti z celkového počtu 198 navrácených dotazníků.

24. Neklikám na podezřelé odkazy, které mohou zapříčinit ztrátu důležitých údajů (např. bankovní údaje...).

Míru souhlasu nám zde ukáže Likertova škála.

U tohoto výroku lze říct, že jsou studenti více obezřetní vůči jejich majetkovým věcem, než o jejich soukromí. Míra naprostého souhlasu je zde 63,7% (127) což ji činí nejvýraznější mírou souhlasu v celém dotazování, mimo to souhlas označilo dalších 30,8% (61) respondentů. Celkový nesouhlas 4,4% (8) je taktéž nejmenší z celkového dotazování a pouze jedno procento uvedlo, že nepoznává podezřelé soubory.

4.1 Shrnutí výsledků výzkumu

Výzkum je kvantitativního rázu. Výzkumným nástrojem se stal dotazník. Položky dotazníku byly konstruovány tak, aby nám pomohly docílit našich vytyčených výzkumných cílů. Hlavním cílem je „**Zjistit, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí.**“ Dotazník se skládá z 24 konstruovaných položek, byly seskládané dle vlastního výběru. Šetření proběhlo v online prostředí. Výzkumný soubor tvořili studenti vysokých škol humanitně zaměřených, kteří studují ročníky bakalářského, magisterského studia. Celková návratnost činí 68%, 198 respondentů vyplnilo dotazník.

První sada otázek sloužila k nastínění respondentů, podle pohlaví, typu studia, ročníku. Věkový průměr respondentů je 22 let. V této věkové kategorii byli respondenti v počtu 49 (24,5%) z celkového počtu navrácených dotazníků. 72,5% (143) byly ženy, mužů bylo 27,5% (55). Studentů studující bakalářské studium bylo 87,9% (174). Pro zhodnocení cíle **jaké sociální sítě respondenti využívají**, nám vyšla velká obliba pro sítě sloužící ke komunikaci a sdílení svých životů v podobě příspěvků (Facebook, Instagram). Následovaly sítě sloužící k pobavení a spíše relaxaci (YouTube, Tik-Tok). Po vyhodnocení položek v dotazníku týkajících se dílčího cíle **Hlídej si respondenti čas strávený na sociálních sítích**, nám vyšlo, že studenti vysokých škol danou problematiku vnímají, do jisté míry se u většiny objevuje minimálně v jejich okolí, nebo jsou přímými aktéry. 79,1% (157) sdělilo, že si jsou vědomi doby strávené na sociálních sítích, ovšem 81,3% (161) lidí tam tráví dobu delší jak 1,5h denně a dalších 92% (182) respondentů uvedlo, že je sociální sítě vyrušují například při učení, sráží jejich pozornost. Z těchto údajů vyplývá, že respondenti vědí, jak moc sociální sítě využívají, ovšem nejde říci, že by se

hlídali a stanovili si nějaké mantinely. Jinými slovy si většina respondentů čas na sociálních sítích nijak nehlídá. **Zjistit, jak respondenti vnímají sociální sítě.** Z odpovědí nám vychází, že respondenti vnímají sociální sítě z 84,6% (168) jako prospěšné, přičemž je využívají z 82,4% (163) ke komunikaci, zábavě, ale také ke vzdělávání. Coby do vystupování na sociálních sítích nám 58,3% (115) respondentů odpovědělo, že na sociálních sítích vystupuje stejně jako v reálném životě. Což je do jisté míry smutná zpráva, protože 41,7% (83) se na sociálních sítích chová jinak, samozřejmě se nemusí jednat pouze o nekorektní chování, ovšem je to zajímavý poznatek a pro určení zdali je kladný nebo záporný by byla potřeba další studie a výzkum. Kdybych měl shrnout naplnění dílčího cíle, tak z posbíraných dat vyplývá využití sítí ke komunikaci, zábavě, oddychu ale také ke vzdělávání. Z nasbíraných odpovědí k dílčímu cíli **Chrání se respondenti před kybernetickými útoky.** V rámci zabezpečení svých sociálních sítí, jsou studenti pečliví, což vyplývá z našeho výzkumu, kde až 131 (66,2%) respondentů z celkového množství 198 studentů zvolilo volbu ideální ochrany svého účtu, „pomocí správného zabezpečení, hesla“. Drtivá většina (94,5%, 187) rozpozná škodlivé soubory a neotevívá je, což napomáhá jak jejich ochraně účtu, tak ochraně jejich soukromí. I přesto, že mají správně nastavená hesla, tak se může předcházet útokům například antivirovou kontrolou, zde ovšem studenti z 24% řekli, že to neřeší a dalších 27,5% s daným výrokem nesouhlasilo. Při součtu nám vznikne 51,5% lidí, kteří sice vědí, co jim hrozí, ale prevence je nezajímá, prevence v podobě dělání preventivní antivirové kontroly je nezajímá. Ovšem v celkovém měřítku lze brát v potaz, že se chrání před útoky, ale také mají místo pro zlepšení. Hlavním výzkumným cílem práce bylo **„Zjistit, zda si jsou studenti vysokých škol vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí.“** K naplnění cíle nám posloužily dílčí cíle a odpovědi sesbírané v celém dotazníkovém šetření. Z výsledků nám vychází, že si jsou respondenti vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí. Příмым ukazatelem, že byl hlavní výzkumný cíl naplněn, jsou položky v dotazníku **16, 21 a 23.** V položce 16 jsem se dotázal na míru souhlasu s daným výrokem „Jelikož jsem si vědom rizik..., využívám více emailových adres“. Zde pro souhlas bylo 46,2% (92), ovšem kolem 20% (40) zaznamenalo odpověď, že nevědí. Položka 21, která se napřímo ptá „Vím, že má data mohou být odcizeny?“ byla naprosto dominantní odpověď pro ano a to v 97,8% (194) z celkového počtu dotazovaných. 23. položka „Jsem si vědom, že můj sdílený obsah může být odcizen?“ byla taktéž naprosto jednoznačná a to v 98,9% (196). Samozřejmě nebyly to pouze tyto 3 položky dotazníku, které nám na hlavní cíl práce odpovídají. Celý dotazník byl konstruován tak, aby přímo,

či nepřímo odpovídal, otázku po otázce na hlavní výzkumný cíl. „Ano, studenti vysokých škol jsou si vědomí rizik spojených s užíváním sociálních sítí.“

ZÁVĚR

Sociální sítě a rizika spojené s jejich využíváním, je téma, jež je aktuální i u vysokoškolských studentů. Právě tato sociální skupina je denně vystavěna využívání sociálních sítí a to nejen k osobním účelům, ale také ke vzdělávání. Což se projevilo i v našem výzkumu, kde to 84,6 % (168) respondentů potvrdilo.

Cíle bakalářské práce byly naplněny, a to jak hlavní výzkumný cíl, tak cíle dílčí. V teoretické části jsme si shrnuli základní informace k sociálním sítím, vytyčili jsme si určité příklady sítí, nastínili jsme problémy, již jsou úzce spjaté s využíváním sítí a také shrnuli body, které mohou pomoci s prevencí a předcházením nežádoucím vlivům. V praktické části jsme si objasnili jaký charakter má výzkum, výzkumný nástroj, ale také výzkumný soubor. Představili jsme si výzkumné cíle a otázky, které nám pomohly s výslednou analýzou. Ta se také nachází na konci praktické části.

Z výsledků výzkumu nám vychází naplnění hlavního výzkumného cíle, a to, že vysokoškolští studenti si jsou vědomí rizik, která jsou s užíváním sociálních sítí spjaté. Také z výsledků vychází problém, kterým trpí právě zkoumaná skupina, a to z většiny zvolili sami respondenti. Zhoršení pozornosti, které se projevuje hlavně u učení. S tímto výrokem se dle mého výzkumu ztotožňuje 92% (182) aktérů. Taktéž z výsledků vychází pojetí sociálních sítí z pohledů této sociální skupiny. Respondenti vnímají sociální sítě jako prostředek ke komunikaci, druhu odpočinku, ale také nástrojem ke vzdělávání a to v celkovém počtu 167 (84,3%) respondentů, ze 198 zkoumaných. Sociální sítě jako takové jsou prospěšné, avšak jako asi vše ostatní, je dobré určit si mantinely, které nám pomohou lépe zacílit právě na pozitiva a omezit negativní aspekty, které mohou být s užíváním spojené. 86,7% všech dotazovaných, 172 aktérů se s tímto ztotožňuje.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že navzdory tomu jak jsou sociální sítě probíraným tématem a zejména tedy u dětí, tak z mého výzkumu vyšlo, že pouhá polovina respondentů byla s touto problematikou obeznámena, a to přesně 51,6% (102) respondentů. V tomto ohledu bych viděl možnost, jak lépe informovat společnost, což by napomohlo k lepšímu porozumění, ale také k prevenci před negativními dopady, které mohou být.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

BLINKA, Lukáš, 2015. Online závislosti. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-5311-9

KOLOUCH, Jan, 2016. CyberCrime. Praha: CZ.NIC. 526 s. ISBN 978-80-88168-18-8.

CHRÁSKA, Miroslav, 2016. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-271-9225-0

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-1369-4

BURIAN, Pavel, 2014. Internet inteligentních aktivit. Praha: Grada, 2014, 332 s. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-247-5137-5.

JIROVSKÝ, Václav, 2007. Kybernetická kriminalita. 1. vydání, 2007. Grada; Praha. ISBN 80-247-1561-9.

ČERNÁ Alena, DĚDKOVÁ Lenka, MACHÁČKOVÁ Hana, ŠEVČÍKOVÁ Anna, ŠMAHEL David, 2013. Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s. 2013, 152 s. ISBN 978-80-247-4577-0

Online zdroje

Věda a technika: Sociální síť. *Aktualne.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/socialni-site/r~i:wiki:1456/>

NOVOTNÝ, Miloš, 2011-2018. Sociální síť a jejich význam na českém internetu. In: IPEXO.cz[online]. [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://www.ipexo.cz/blog/socialni-site-a-jejich-vyznam-na-ceskem-internetu>

Kvantitativní výzkum, © 2016. *Augur-consulting.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.augur-consulting.cz/kvantitativni-vyzkum.php>

Nebojte se internetu, © 2016 *Www.nebojteseinternetu.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.nebojteseinternetu.cz/page/3396/socialni-site/>

Facebook, 2021. *Aktualne.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/ekonomika/facebook/r~i:wiki:1064/>

Počet uživatelů Instagramu v ČR stoupl na 2,9 milionu, 2021. *Ceskenoviny.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pocet-uzivatelu-instagramu-v-cr-stoupl-na-2-9-milionu/2099488>

O společnosti WhatsApp, © 2022. *Whatsapp.com* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.whatsapp.com/about/?lang=cs>

SLÍŽEK, David, 2018. Google+ končí. Službu nikdo nepoužívá a kvůli chybě z ní mohla unikat data uživatelů. *Lupa.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/google-konci-sluzbu-nikdo-nepouziva-a-kvuli-chybe-z-ni-mohla-unikat-data-uzivatelu/>

Věda a technika: Twitter, 2011. *Aktualne.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/veda-a-technika/twitter/r~i:wiki:1441/>

MySpace ztratil všechna data, co na něj uživatelé za dvanáct let nahráli, 2019. *Idnes.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/internet/myspace-ztratil-50-milionu-skladeb.A190318_190104_sw_internet_nyv

Co je LinkedIn. *Mioweb.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.mioweb.cz/slovnicek/linkedin/>

Zajímá vás, jak YouTube funguje?. *Youtube.com* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/howyoutubeworks/>

Seznamka Lidé.cz definitivně skončila, 2020. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: www.novinky.cz/internet-a-pc/clanek/seznamka-lide-cz-definitivne-skoncila-40345217

URBAN, Petr, 2018. Seznam po 19 letech zruší Spolužáky.cz. Zájem o ně upadal (a pak vzniklo GDPR). *Cnews.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.cnews.cz/seznam-rusi-socialni-sit-spoluzacicz/>

O nás: Naše vize. *Sportcentral.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.sportcentral.cz/informace>

Co je flaming, 2008. *E-bezpeci.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/dalsi-temata/38-35>

BREJLOVÁ, Iva, 2012. Vzestup a pád Libimseti.cz podle Oldy Neubergera. *Tyinternety.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://tyinternety.cz/socialni-site/vzestup-a-pad-libimseti-cz-podle-oldy-neubergera/>

JAROŠOVÁ, Ivana, 2013. Cyberstalking. *Epravo.cz* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/cyberstalking-91552.html?mail>

KOHUT, Jan, 2017. Nebezpečí sociálních sítí, které si neuvědomujete!: Sociální sítě, fenomén dnešní doby. *Jakserychlenaucit.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://jakserychlenaucit.cz/nebezpeci-socialnich-siti/>

PIŠL, Vojtěch, 2017. Samota v době Facebooku: Sociální sítě využíváme každý jinak. Jak slouží vaší duši?. *Psychologie.cz* [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/samota-v-dobe-facebooku/>

Zahraniční zdroje

HERRMAN, John, 2019. How TikTok Is Rewriting the World. *Nytimes.com* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/03/10/style/what-is-tiktok.html>

Obrázky zdroje

Google trends. *Pinterest.com* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: https://cz.pinterest.com/pin/create/bookmarklet?url=https%3A%2F%2Ftyinternety.cz%2Fsocialni-site%2Fvzestup-a-pad-libimseti-cz-podle-oldy-neubergera%2F&media=http%3A%2F%2Ftyinternety.cz%2Fwp-content%2Fuploads%2F2021%2F01%2F8125f56292a10aed5d648eb2e211c2.jpg&is_video=false

Neodmyslitelná součást žití: sociální sítě. Které hrají prim?, 2019. *Peak.cz* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: <https://www.peak.cz/neodmyslitelna-soucast-ziti-socialni-site-ktere-hraji-prim/5211/>

Studie: Nejsilnější značky mají na Instagramu více fanoušků a vyšší engagement než na Facebooku, 2020. *Focus-age.cz* [online]. [cit. 2022-04-26]. Dostupné z: https://www.focus-age.cz/m-journal/aktuality/studie--nejsilnejsi-znacky-maji-na-instagramu-vice-fanousku-a-vyssi-engagement-nez-na-facebooku__s288x15006.htm

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Tzv. „takzvaný“

Atd. „a tak dále“

iOS je mobilní operační systém pro telefony iPhone společnosti Apple.

„Hashtag“ znak pro spojovací síť podobných příspěvků

GPS Global Positioning System (globální polohový systém)

GDPR Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

UK-MFF Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta

ČVUT České vysoké učení technické v Praze

ČZU Česká zemědělská univerzita v Praze

IBM Americká mezinárodní technologická společnost

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 facebook návštěvnost	14
Obrázek 2 interakce uživatelů Facebook x Instagram	15
Obrázek 3 líbímseti graf návštěvnosti.....	18

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Znázornění respondentů podle studijního programu	31
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

1. Váš věk?
2. Jste? Muž / žena
3. Typ studujícího programu?
4. Studovaný ročník?
5. Využívám tyto sociální sítě?
6. Jsem si vědomý/á doby kterou využívám pro pohyb na sociálních sítích.
7. Závislost, nadměrné využívání sociálních sítí je častý úkaz.
8. Stalo se mi, že místo učení, a přípravy do školy mi sociální sítě braly pozornost.
9. Když někam jdeme s přáteli většina lidí je na mobilu.
10. Trávím denně na sociálních sítích dobu přesahující 1.5 hodiny?
11. Věřím, že jsou sociální sítě prospěšné?
12. Sociální sítě slouží jak k pobavení tak udržení kontaktu s blízkými, ale také k nalezení nových přátel?
13. Sociální sítě vnímám jako místo, kde se mohu také vzdělávat.
14. Vnímám sociální sítě jako prostor, ve kterém se chovám, vystupuji stejně jako v reálném životě.
15. Sociální sítě jsou pro mě útočištěm, místem kde přicházím na jiné myšlenky, místo odpočinku (když mám silné emoce jako smutek, vztek ale také radost).
16. Jelikož jsem si vědom rizik a možnosti odcizení osobních údajů využívám více emailových adres.
17. Mě nebo mým známým byly odcizeny údaje, a proto si dávám od té doby pozor.
18. Na všech zařízeních mám antivirovou ochranu, kterou čas od času zapnu, abych věděl/a, že jsem bez virů.
19. Používám na většině sociálních sítích, alespoň 8místné hesla za pomoci velkých, malých písmen, čísel a znaků.
20. Využívám jednu emailovou adresu na více účtů, i když vím, že je to riskantní?
21. Víím, že má data mohou být odcizeny.
22. Byl/a jsem seznámen/a s riziky využívání online prostoru?
23. Jsem si vědom/a, že můj sdílený obsah může být zneužit?
24. Neklikám na podezřelé odkazy, které mohou zapříčinit ztrátu důležitých údajů (např. bankovní údaje...).